

ÜLIÕPILASLEHT

Nº

MCMXXIX

1

Tallinna Krediit Pank

Asutatud 1907. aastal.

Peapank

* * Tallinnas, Suur Karja tään. 20 * *

omas majas

Telegrammi aadress «KREDIITPANK».

Pangal oma telefoni keskjaam, väljakutsega «KREDIITPANK».

Põhikapital Kr. 1.290.000.—

Tagavarakapitalid Kr. 612.000.—

Hoiusummad Kr. 11.190.900.—

Osakonnad:

Abjas, Antslas, Haapsalus, Keinas,
Jõhvis, Narvas, Nõmmel, Tapal,
Tartus, Türil, Viljandis ja Võrus.

TARTU OSAKOND

Tartus, Suurturg 11.

Annab laenusid * Võtab raha hoiule

Toimetab kõiksugu pangaoperatsioone

Tellige kuukirja

Eesti kirjandus

1929. aastal 23. aastakäik.

Ilmub 12 numbrit aastas á 4½—5 trükoopinat (72—80 lk) piltide ja lisadega millest eriti nimetada

Arno Raag: Elisabeth Aspe.

Koidula kirjad omakseile 1873—1886.

Eesti raamatute üldnimestik, alates 1924. a.

Viimane sisaldab kuudekaupa kõik Eestis ilmunud raamatud, brošüürid, aja lehed ja ajakirjad ning Venemaal ilmunud estikeelsed raamatud. Eritiselt tähtis raamatukogudele.

Kuukirja toimkonda kuuluvad: Joh. Aavik, A. R. Cederberg, M. J. Eisen, O. Loorits, Jul. Mark, J. Mägiste, E. Nurmi, A. Saareste, F. Tuglas.

Tegev ja vastutav toimetaja Joh. V. Veski.

Igas numbris pikemad kultuuriloolised kirjutised ja arvustused uuemate raamatute kohta. — Viimastel aastatel on kaastööd teinud: Mag. Joh. Aavik, prof. W. Anderson, mag. A. Anni, Paul Ariste, prof. A. R. Cederberg, prof. Stefan Csekey, prof. M. J. Eisen, K. Ehrmann, J. Elken, dots. Villem Ernits, Ed. Hubel, dr. med. E. Jannsen, A. Jürgenstein, prof. Laur, Kettunen, R. Kleis, prof. Kaarle Krohn, Albert Kruus, A. Kruusberg, Erik Laid, M. Lepik, Joh. Libe, Otu Liiv, Bernhard Linde, dr. O. Loorits, K. Lummiste, dr. med. A. Lüüs, dr. I. Manninen, prof. Julius Mark, H. Nasso, Karl Mikkla, mag. Julius Mägiste, D. Palgi, A. Palm, Fr. E. Paas, J. Peri, F. Peftai, dr. A. Pezold, H. Prants, F. Puksov, Elmar Päss, Arno Raag, Ilmar Reiman, V. Ridala, Artur Roose, G. Ränk, G. Saar, prof. A. Saareste, mag. Joh. Schwalbe, dots. H. Sepp, prof. E. N. Setälä, prof. O. Sild, M. Sillaots, R. Sirge, prof. Gustav Suits, A. Säärts, Bernhard Sööt, lektor J. V. Veski, lektor Elemer Viranyi, J. Virula, P. Voolaine j. t.

TELLIMISE HIND: 4 kr. aastas, 2 kr. poolaastas, 1 kr. veerandaastas. Üksiknumbreid müügil ei ole.

TELLIMISI VÕTAVAD VASTU kõik postiasutised, ajakirjanduse kontorid, paremad raamatukauplused, Eesti Kirjanduse Seltsi usaldusmehed ja

väljaandja Eesti Kirjanduse Selts, Tartus, Lai tän. 35, telef. 6-01.

»EESTI KIRJANDUSE« varemad aastakäigud on müügilt otsas. Saada on veel aastakäike 1918—1924 á 3 kr. 60 s. ja 1925—1928 á kr. aastakäik. Nahkkoites 1 kr. 75 s. kallim. Üksiknumbreid 1906. aastast peale á 40 senti.

KIRJANDUSLIKKE UUDISEID

- Alexejeff, Prof. W. G. — Die Schule und die exakte Aesthetik Kr. 1.—
 Behrsing, A. — Grundriss einer Geschichte d. baltisch. Dichtung Kr. 6.—
 Csekey, Prof. St. v. — Die Verfassungsentwicklung Estlands 1918 — 1928. Kr. 4.—
 Drygalski, I. v. — Juliane von Krüden. Kr. 4.95
 Erassi, Prof. N. — Eestimaa geoloogiline ülevaate tabel. Kr 1.20
 Grünewaldt, O. v. — Kindheitsparadies u Domschule Kr. 3 — Studentenzeit Kr. 3 —
 Kjellin, Prof. H. — Die Kirche zu Karris auf Oesel und ihre Beziehungen zu Gotland. Kr. 18.—
 Klein, E. — Runö. Folklivet i en gammalsvensk by Kr. 12.50
 Schmidt, A. v. — Zur Geschichte der Familie Schmidt u. von Schmidt in Deutschland, Oesel, Livland, Estland und Russland. Kr. 5.80
 Viranyi, Elemer — Thales Bernard. Litterateur francais et ses relations avec la poesie populaire estonienne et finnoise. Kr. 2.50

Osaühisus

J. G. KRÜGER raamatukauplus & kirjastus

Tartu, Rüütli 11. Kõnetr. 7-60.

TALLINNA LINNA PANK.

Tallinn, Mundi 2.
Telef. 19-30, 3-13, aidad 7-48.

*

Toimetab
kõike panga
operatsioone sise-
ja väljamaal. Võtab
kaupu hoiule oma aitadesse
ja annab nende vastu laenusid.

*

Panga äriseis 1. dets. 1928. a.
Kr. 4.578.466 —
Oma kapital „ 531.329.—
Hoiusummad „ 3.546.004.³⁹

O/Ü „CALORICA“

(KALORIKA)

ROOTSI PUNSHITEHAS

SOOVITAME OMA TEHASE
KÕRGEVÄÄRTUSLIKKE SAADUSI:

Svensk Punsh, 28° kange,
 Calorie Punsh 35° kange,
 Prima Punsh 40° kange,
 Kloostri liköör (Benedictine)
 Brandy (***)
 Brandy V. O. Brandy V. O. S.
 Chartreuse, kollane
 Curaçao pruun
 Kristall Kummel
 Scotch Whisky
 Pomerants
 Allasch Kummel
 Riia Balsam
 Kirsi liköör
 Sherry Brandy
 Samiten
 Valge viin (vodka)

KROONITUD NÄITUSTEL AINULT KÕRSEM. AÜHINDADEGA

TALLINN, RÜÜTLI 13, TEL. 15-53

„Estoking“ jalaõud valmistatakse
kõige uuemate mude-
lite järgi.

„Estoking“ jalaõud valmistatakse
kõige parematest
materjalidest.

„Estoking“ jalaõud on seepärast
nägusad ja vastu-
pidavad.

„Estoking“ jalaõud on seejuures
võrdlemata odavad.

„Estoking“ jalaõud on igalpool
tuntud ja nõuetavad.

Vabriku kaitsemärk

Estoking
Tallinn

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIOPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

Vastse käigu künnisel.

„Üliõpilasleht“ seisab teetähisel. Kuid ei käänakul, vaid sirgel teel. Nii nagu ta kordi on seisnud — arvult juba kaksteistkümme.

Alati on püsinud otse ees rännangusiht ja olemisemõte: peegeldada eesti üliõpilaskonda — ta soove ja tahtmisi, kajastada ta võitlusi ning uinumisi, vääratusi kui ka otsesamme.

Me austame põhimõttelisi inimesi ja hindame mehi, kes sammuvad sirget rada. Tunnustagem siis ka „Üliõpilaslehe“ tasakaalukat käiku ning sihipärast olemust. Ta on omand neid. Viisteistkümme aastat. Ja nüüdki.

Kuid ometi sooviks, et „Üliõpilasleht“ seisaks teekäänakulisel tähisel. Näeks meeleldi muutust. Aga mitte põhisuunas, sihtjoontes — jäägu need endiselt sirgjooneliseks — vaid selles, kuidas need leiavad parima teostuse.

Peaks lagunema kaasvõitlejate ükskõiksus oma häälkandja suhtus — üheltpoolt, ning teiselt

poolt kaduma põhjendamatud etteheiteid, määritlematu l nurisemised. Hindab keegi midagi ebarahuldavaks, siis näidaku, milles peitub see. Muidu usume, et ta seda isegi ei tea. Tahab keegi midagi hüljata, siis peab ta enne kõike teadma, millega hüljatavat asendada.

On sündinud seni sageli kuidagi teisiti.

Kaasvõitlejad nurisejad ja rahulolematud — kui leiata mõne puuduse; kui näeksite midagi meeleldi teisiti; kui kipitab mingi küsimus hingel, mida tahaksite meelsasti käsitletuna näha „Üliõpilaslehe“ veergudel, siis on küll kõige parem jätta kõik nurisemisvalingud ning minna eeskätt enese, kui see tõrgub, siis sõbra või vaenlase, vilistlase või kaasvõitleja juure ja õelda talle, et ta kirjutaks „Üliõpilaslehes“ sellise ja sellise küsimuse kohta. Kui seegi on raske, jõuduületav, siis vähemalt teha oma soovid teatavaks toimetusele, mehiselt otsekoheselt. Aga mitte nuriseda.

„Tooge valge ette valus koht ning ta saab terveks.“

Nii sageli isegi teadmata, mille üle.

Jäetakse viimane ja toimetatakse vastuõeldupäraselt, siis võimaldatakse „Üliõpilaslehel“ olla, mis ta olla tahab ja olema peab: „Ta ei ole iseendas mingisugune siht, vaid ta vastaku kõigi üliõpilaste tarvetele ja tema ilne määrajakas olgu nende tahtmised ja nõuded, mis aeg ühes toob.“¹⁾

Sellesuunalist muutumist tahaks näha.

Kuid veel midagi on meil ebaõige, hukkamõistetav.

On korduvalt kõneldud Üliõpilaskonna ettevõtete puudulikust moraalsest ja ainelisest toetamisest üliõpilaste poolt. Neil kõnelustel on õigus. Miks on näiteks organiseerimatute arvukas pere olematu suurus „Üliõpilaslehe“ ainelisele poolele? Või on kahest-kolmest tellijast nende esindajatena küllalt? Näib naljakana, kuid nii see on siiski.

Ning ei sugugi vähem para-

1) „Üliõpilasleht“ 1920. nr. 1. lk. 2.

doksaalne ja ebaloomulik ole nähe, et rikkalikust korporatsioonide perest tellivad üksikud. Mõõdud semestril in corpore ainult „Filiae Patriae“ ja hulgaliselt ka „Frat. Estica“ ja „Revelia.“

Kuid kuhu jäid „Vironia“, „Sakala“, „Frat“, „Liviensis“, „Rotalia“, „Lembela“, „Amicitia“ jne. — ning presideeriv „Ugala“, kes mõõdud semestril isegi kasutas ühe „Üliõpilaslehe“ numbrit oma huvides?

Ja maakondlikud üliõpilaskogud. Kord kõneldi, see olevat otstarbekohasem organiseerumis-

vorm me üliõpilaskonnas. Selle tõenduseks oleks hädavajalik kasvõi seegi väike fakt, et nad püüavad toetada üliõpilaskonna üldtegevõtteid, näiteks tellivad oma häälekandjat.

Suur enamus me üliõpilaskonnast kulgeb valerada — paljus, ja omis asjuski. Tahetakse küll osa saada Üliõpilaskonnast ja ta andidest — kuid anda ei midagi. Kuidas on see kooskõlas tuntud üliõpilasliku loosungiga: üks kõige eest, kõik ühe eest? Pealegi: „Üliõpilaslehe“ tellimine pole sisuliselt andmine, vaid saamine.

Meil on naaber põhjas, ja teine

lõunas. Üheskindlustavad kõikorganisatsioonid, „Ylioppilaslehti“ muretu ilmumise, teises ründab korporantlik Üliõpilaskond eraalgatuslikku „Studentsi“.

Kumbale sümpatiseerivad meie „Üliõpilaslehe“ seniseid võõrasemad? Põhja või lõunasse.

Semester algab ja osutab.

Kuid soov ennetab ootamise ja lausub: mingem õiget rada! Ning lootus sunnib sõnama: „Tooge valge ette valus koht ning ta saab terveks“. Ärgu olgu meil seepärast asju, mis kardavad valgust! Ärgu olgu meil valusaid kohti!

Ed. Roos.

Üliõpilaste majanduslikust olukorrast ja õppelaenust.

Üliõpilaskonna üldkorralduse tekkimise on õige suurel määral põhjustanud üliõpilaste omaabi tarve. Nii mujal kui ka meil. Üliõpilaste majanduslikkude ja õppimisolude parandamine, väikese jõu ja majanduskuludega tarvilikkude vajaduste rahuldamise soodustamine — on üliõpilasomaabi sihiks.

Meil Eestis on juureldud omaabi küsimuste kallal juba enne üliõpilaste üldorganisatsiooni tekkimist. Loodud üliõpilaste üldkorralduses, Üliõpilaskonna Edustuses, on need küsimused jälle selle algusest peale olnud elulisemaiks ja tulisemaiks päevaküsimusteks.

Üliõpilasomaabi võime tema ulatuse ja väljenduse poolest jaotada 2 liiki: üks — mis tarvitamiseks kõigile üldiselt ja ühiselt, teine — mis sihitud üksikute üliõpilaste majandusliku olukorra parandamisele. Üks viimase liigi omaabi haru on üliõpilaste õppelaen.

Soodustatud tingimustel õppelaenu tähendus on tuntud meie üliõpilastele tegelikult seni ainult üksikuis üliõpilasorganisatsioonides, kus seks eri kassad, nagu EÜS-is laenukassa, ja t. Selliste laenudena antav üksik-summa on

aga harilikult nii väike, et sest ulatub vaevalt üksikute vähemate tarvete ja lühiajaliste vajaduste katmiseks.

Suuremasummalisi ja pikemaajalisi õppelaenusid on võimaldanud senini laiemale üliõpilasingidele I Laenu-Hoiu Ühisus, kelle poolt üliõpilastele laenuks välja antud summa viimaste andmete järele ulatub 40 miljoni sendini. Laenu protsendid on aga pankades üliõpilastele samad, mis ärimeestele ja teisteks kiirelt ringi käivateks ja tulutoovateks ettevõteteks. Üliõpilaslaenu summad lähivad loovaks otstarbeks. Üliõpilaslaenu ei too tema tarvitajale tarvitamise ajal mingisugust tulu. Isegi protsendi raha tuleb tasuda laenatavast kapitalist. On selge, et õppimiseks ei saa ja ei või tarvitada panga laenu ühel tingimusel ärimeestega. Kuid häda ajab härja kaevu.

Kõrgeprotsendiliste laenude kasutamine harilikudel tingimustel oleks ettekujutatav veel siis, kui üliõpilane ülikooli lõpetamisel saaks koha palgaga, mis võimaldaks temal kiirelt tasuda üliõpilaspõlve laenud.

Praegune olukord on aga hoopis teine. Suurem hulk ülikooli

lõpetamisel saadavaid kohti võimaldavad vaevalt elamise, maksimum veel ülikooli umbes kuni 1000 krooni suuruse võla protsentide maksmise, kõnelemata võlgade tasumisest. Kes sunnitud tegema suurema summa võlga, ei suuda tasuda protsentegi.

Võlad panevad lonkama kogu pärastise töö ja majandusliku seisukorra, rõhuvad töö meeoleolu. Ei ole võimalik muretseda omale tööks tarvilikke abinõusid, sisse seada perekondlikku elu (sellekohaseil andmeil on enamik 25—30 a. haritlasist poissmehe), kui tuleb ägada võlakoorma all. Seisatab mõnigikord igapäevane töö ega ole maksimaalne pingutus tööl, kui viibivad mõtted protsentidel ja võlgadel. Raskest olukorrast tingitud hingeline depressioon toob kaasa teisigi väärtustusi. Kokkuvõttes: kogu elu on selliste võlgadega roopast välja viidud ning selle tõttu võib muutada tubli jõudki väheväärtuslikuks ja väheproduktiivseks.

Läbi ajades aga ilma võlgadeta, peavad nii paljud piirduma ainult tubase teaduse omandamisega ning mõnedki kannatama alatoitlusegi all. Tulemus — ühekülgne ja mõnelgi juhul tervislikult rikutud inimene.

Meie haritlastele heidetakse nii palju ette: neil on vähe lapsi, nad ei toeta ei teaatrit ega kunsti j.n.e. Kuid eks ole siin põhjuseks suurel määral ikka raske majanduslik seisukord, mis tuntavalt tingitult hariduse omandamiseks tehtud võlgadest.

Suurem hulk vanemaid ei suuda praegusel ajal anda oma lastele tarvilikku toetust õppimiseks. Üliõpilase keskmine hädavajalik kuu väljaminek on: korter 20 kr. lõuna $30 \times 40 = 12$ kr., hommiku, õhtu vähemalt sama palju, 12 kr., pesu 10 kr., õppe-maks 12—15 kr. + nipet-näpet, saame ikka vähemalt 70 kr. kuus. Siin on veel arvestamata riided ja jalanõud.

Kuid elule mitmekülgsest ettevalmistaja noor haritlane ei või piirduda mitte ainult loenguil käimisega ja loengute lugemisega kodus kambri nelja seina vahel. On tarvis raamatuid, harida end meie vaimlises ja seltskondlikudel aladel, püüda tõusta igapidi kultuurinimese kõrgusele, liikuda rahva hulgas ja koguda elutarkust teiste rahvaste varaaitadest. Muidu lähme ellu väikeste lastena ja nutame nii paljuski seisukordades, mis toob meile kogunud ilm: Seda, mis andeks an-

takse üliõpilasele, ei anta andeks ülikooli lõpetanule. Viime nii alla keskmise haritlase mõistegi. — Kõik vajab üliõpilaselt raha. Isegi 70 kr. kuus välja anda on raske talunikul, ametnikul ja töölisel. Kõik nad tõkestavad sellega oma majapidamist. Vähesed võivad meil lubada endale rohkem. Kuid neilgi tingimusel meil tuleb töötada põhjalikult siin ja veel võistlust pidada ka välismaaga.

Stipendiumite summadest jätkub ainult vähestele. Soovijate arv ulatab harilikult 100% võrra rahuldatavate arvu. Kuid ka üliõpilase enesetunde ja oma summade tähtsuse hindamise seisukohalt on laen üsna vastuvõetav oma aabi moodus. Laen on ikkagi õigustatud kapitali kasutamine, olgugi küll oraste peale. Praegune pangaprotsent tõstab ülikoolis tehtud võla juba ülikooli lõpetamiseks (keskmiselt 5. a. jooksul) kahekordseks, ja sööb laenaja haritlase sel kombel täielikult ära. Mässib selle tarvitaja võrku, kus ta sipleb kogu eluaja. Sõjaaegne rahakursi langus on lunastanud vanema põlve. Hiljemast põlvest on eelöeldule elavaid tõendusid küllalt. Vaatame ainult ümber, kuis heitlevad tu-

gevamad ja tublimad haritlased oma võlgades. Laenu- ja hoiuühisused kaebavad tasumata protsentide pärast, ning vilistlased ja kaasvõitlejad väljaostatulevate gireeriitud vekslite ja laenude pärast. Kas on siin kõikjal hooletus ja paha tahe? Vaadates ja tundes neid inimesi, peab ütleva: ei. Olukord ja võimaluste puudus on süüdi. Ei ole osatud ette arvestada tõeliselt praeguse haritlaskonna seisukorraga, on tarvitatud võlga üle praeguse kandejõu. Ja tuleviku suhtes ei saa meist keegi prohvet olla. Kui läinud aasta detsembri kuu protesteeritud vekslite koguarv (üle 5.000) ületas kõik senised eesti iseseisvuse aastate üksikute kuude jooksul protesteeritud vekslite arvu, siis tõendab see selgelt rasket olukorda ja sama üldist olukorra ettearvestamise võimatust.

Kuid korras ja rahalises asjus on vaja ja õigustatud nõuda üliõpilastelt ja haritlastelt rohkem — ning õigusega rohkem kaalu ja järelmõtlemist ka laenude tegemisel ja tarvitamisel. Praegustel majandus-tingimustel jäävad eemale ülikoolist üldse ka kõigi andekamad keskmise jõukusega.

Romaanihäda.

1.

Nüüd ei ole see enam kellegi viisakas kodanik, kes romaani ei kirjuta. Säärased tuleksid öieti titmaksu alla panna, õigused ära võtta või mingil muul teel oma kohustustest arusaamisele viia. Ongi iseenesest päris vihaleärritav, et inimene loeb enese üle arvamusega tõhusa ühiskonna liikmeks, vahest koguni haritlaste hulka, püüab seltskonna aukitust, teenetehinnangut ja vahel koguni tärni rinnaehteks, kuid — sealjuures ei võta vaevakski tungida inspiratsiooni õnnistusallikaile ja ega mõlegi kirjutada romaani!

Meil leidub sääraseid ju pean va-luga ahastama: isegi akadeemilise pere seas. On küll taotud vastu rinda: siin Eesti tuleviku pant ja sool ja lõkendav koit, kuid ohkeväärt napilt

on siiski studentide seas õiget arusaamist rahvuslikest ja kultuurilistest ideaalidest. Igaüks teab, kuis kiritseb meie viimasaegne kirjandus väheilmumises ja teoste kitsaraamilisuses — seegi, mis ilmub, on nii tülukene ja nii nutuväärselt vähepaks, et õige inimene võib minna päris vassitiks, kui ta sellele karjuvale defektile mõtleb. Igale akadeemilisele õigeusklikule peaks säärane kuluuriummik küll hinge torkuma ja oleks viimane aeg alma materi tegevliigetel suled kätte võtta. «Mis üliõpilased täna, seda rahvas homme!»

Õndsas ärkusajal oldi üldiselt agarad: siis leidus vaevu-vaevu kodanikke, kes poleks luuletanud ja värsse tagunud rivvi, oli nii mõnelgi raske ja jalguvõttev, kuid siis saadi sellest üle, sest silme ees seisis vankumatult rahva heakäik ja kõrged paleused. Nüüd on tegemist ainult pisipalja romaanilipatsiga ja ollakse siiski nii

loid. Studentid peaksid siin oma kolleda noorusulega ometi tulelondid lõkkama panema, eeskuju andma ja kandma laiematesse rahvahulkadesse.

Pealegi, kui akadeemial on olemas niisugused eeskuju-prohveid, nagu August Jakobson ja Jaan Pert, kes peaksid küllaldaselt andma siititava eeskuju kõigile leigetele. Kuigi mainituist üks eksinud on päästmatult vaesti patuste näotuse salongi ja teine lõikab juba mitmendat aastat meeleheitlikult sibiriga kuualget — nad on siiski mehed, kelle töö ja vaev peaks tõstma üldist indu ja himu.

Arvan, et Üliõpilaskonna Edustus peaks siin oma mõjuva sõna ütleva ja vastava seaduse välja töötama. Ja seda peaks tegema enne veel kui kustub eha, sest ainult praegusel momendil on leida haridusministeeriumilt sellasele kavatsusele soodsat kõlapinda ning vastutulekut.

(Järg lk. 6).

Meie vajame oma teaduse eden-dajaid, et sammu pidada teiste kultuursaavutistega, vajame oma ülikoolile tublisid eesti õppejõude. Paremini ja põhjalikult ettevalmis-tatud, tõsise seesmise haridusega töövõimsaid ja tublisid riigi ning omavalitsuse ametnikke. Meie peame jälgima oma riikliku apa-raadi korraldamisel majanduslikku printsiipi: võimalikult vähese kuluga saavutada võimalikult palju.

Parema loomiseks ja leidmi-seks on tarvilik rahulikamate töötamistingimuste võimaldamine üliõpilaspõlves ja ülikooli kätte-saadavaks tegemine kõigile an-dekaile. Võistlus ja võitlus tu-leb hiljem. Ei ole selle all sugugi mõeldud üliõp. kergelt eluvõi-maluste kätteandmine, üliõp. teenistustest eemaldamine. Eil

Laenusid paremail tingimistel madalama % ja pikema aja peale ei saa meie mitte praegu raha-asutustelt. Neil on krediit omal kallilt käes. Viimasel ajal isegi raha puudus. Ka eraalgatus ei saa seks tarvilikke summasid kokku.

Kui meil on olemas mitmesu-gused riigi erifondid äriliseks, põl-lumajanduslikuks, kirjanduskul-tuurilisteks ja teisteks otstarve-teks, siis on selleks põhjustatud ja õigustatud ka riigieelarve kor-ras moodustatud üliõpilaste õpi-laenu fond, vähemalt ühel alusel teiste aladega. Ei ole ju ülikool

praegugi osalt muud midagi kui elamisvõimaluste loomine.

Sellekohane seaduseelnõu ongi nüüd Haridusministeeriumi poolt välja töötatud.

Riik kannab suuri kulusid üli-kooli ülevalpidamiseks. Kõik oleme selles teadlikud ja tänu-li-kud. Kuid üliõpilaste elamis- ja õppevõimaluste küsimus on selle lahutamata osa.

Kui ülikooli lõpetajad kuulu-vad kiratsejate kildu, kui nende tööjõud ja töötahe on nõrgen-datud, ja seda on kahtlemata halva tervise ja mitmesuguste muudega, kui ülikooli lõpetajate hulgast riik ja ülikool ei saa tar-vilikku arvu väärtuslikke jõude, teadlasi, juhte ja ametnikke, siis ei ole ka ülikooli ülevalpidami-seks antud summad oma üles-annet täitnud.

Kui omal ajal ilma riikliku õppe-laenu ta läbi saadi ja meile võr-sus sest ajast nii paljugi tublisid jõudusid, kel suured teened meie riigi loomisel ja rahva elu kor-raldamisel, siis oli sel ajal rahu-liku töö pandiks vähemalt lootus hiljem võlga koha saamisel ker-gemalt ja kiiremalt tasuda.

Kui ülikooli töö väarika edukuse üle mõningaid nurisevaid hääli kuuldavale tuleb, siis on siin suu-rel määral olud süüdi. 60—70% üliõpilastest on leivateenistuses. See paneb lonkama ülikooli töö, kisub laiali üliõpilase varem, kui

nad saavad küllalt süveneda oma õppealasse ja -tegevusse. Jää-dakse kauaks ülikooli nimekirja ning mõnel muutub küsitavaks selle lõpetaminegi.

Kas toob õppelaen seisukorda parandusi? Kahtlemata õige suu-rel määral. Väljaantavate sum-made kindel kontroll võimaldab raha tarvitamist ainult õppimiseks ja töötajaile. Mõnele ei ole se-mestris tarvis rohkem kui 5—10 tuhat senti. Ka haritud proletari-aadi arvu tõusu ei ole karta, kuna eeskätt saaks laenu ülikooli töö lõpetamisele ligemale seisjad. Ja äraelamist võimaldavaid töö võimalusi jätkub meil ka.

On lahendatud aga tuntaval määral kogu meie haritlaskonna majandulikkude olude küsimus. Seega on võimalus kõrgema haridusega isikul pidada ka ma-dalamapalgalist kohta maal, kui teda ei sunni rabelema järjest kasvav vana võlg.

Üliõpilaste seisukord on raske. Seda peab tunnistama nii vanem põlv kui ka üliõpilased, ning mõ-lemad ühiselt astuma samme selle olukorra parandamiseks. Vilet-sad majandusaastad on asetanud erilisse raskesse seisukorda ka üliõpilased koos vanematega.

Seepärast on üliõpilaste õppe-laenu küsimus — eluline kiire-iseloomuga päevaküsimus, mis määrab õige tuntavalt meie tule-viku kultuurjõu arenemise.

E. Kull.

Elupõlve epitaafe.

„Hirmus needmine ära sööb maa: elu puus pühaski koltuvad lehed. Ei julge elavad elada!":
Altmaa peavad tõusma siis mehed!"
G. Suits.

Maa soola häälekandja, „Üliõpi-lasleht“, kaldub kordkorralt kur-vemale toonile meie noorsoo elu-vaateliste suuniluste raugenemise tõttu. On konstateeritud erilised raugemise, blaseerumise sümpto-mid. On võidud märkida ses vaimu-vindumises teatud ajajär-kugi. See on jalga de impee-riumi ajand: „Hästi foxi hõö-ruvad jalad, gratsiöösilts charles-toni murdvad sääred — kuld ja

hinge õnnistus antakse nende eest 1)!" 2)

Maa sool tuimastub vaimuelu-avalduste vastu.

Ent veel sügavamale mõistmi-sele eluväsimuse ja tülpimuse pa-helikkuses jõuab „Üliõpilasleht“ №10 l. a. („Ugala“ erinumbr).

1) Minu sõrendus A. V.
2) „Üliõpilasleht“ №8/9.28, lk.107—8.
Ed. Roos: Kaheteistkümnendal astmel.

Saal on fikseeritud, tänapäeva diagnoos: „oleme vaesed hingehariduse ja usu poolest, rahvas on haige.“ 2)

Ning selle olukorra dominan-did?

Püütakse neidki markeerida: „Arvan, palju peitub selles, et

1) Minu sõrendus A. V.
2) „Üliõpilasleht“ №10. 1928, lk. 150.
S. O.: Ilmavaateltisi elemente kaasaegsest üliõpillaskonnast.

Dr. phil. Ilmari Manninen.

Möödunud aasta lõpul lahkus Eestist Tartu Ülikooli etnograafia dotsent ja E. R. Muuseumi direktor dr. J. Manninen. E. R. M-i direktori kohale asus dr. Manninen 1922. a. kevadel; luges ülikoolis etnograafiat I sem. 1923. a. ülesandel ja 1924. a. II sem. pääle dotsendina.

Aastad on kadunud ruttu, kuid eriti sellele, kellel nad möödunud kesk kibedat tööd, tööd mis sunnib salgama tihti oma isikut — oma eluhüvesid. Dr. Manninen ja töö, need olid kaks lahutamata sõpra möödunud aastate jooksul — nad jäid sõpradeks isegi siis, kui teised veetsid puhkuse- või piduhetki. Selle järjekindla töö tulemusena jäävad dr. Mannineni mälestustena Eesti E. R. Muuseum ja etnograafia õpetool Tartu Ülikooli juures. Pääleselle on ta pannud aluse eestikeelsele etnograafilisele kirjandusele, millest tähtsamad on „Etnograafiline sõnastik“, monograafiad, „Kannud“

ja „Kindad“, „Eesti Rahvariiete Ajalugu“, varsti trükist ilmuv „Soomesugu rahvad“, rääkimata

pikemaist artikleist Eesti ja Soome teaduslikkudes ajakirjades.

Kuid kõigi selle juures ei ole dr. Manninen end peitnud teadusemehe kabineti seinte vaheie, vaid on aega leidnud tegelemi-

seks ka väljaspool. Nii on ta tegutsenud Õp. Eesti Seltsis, Rahvaluule Seltsis, Emakeele seltsis, Hõimuklubis jne.

Teadusemehena iseloomustab dr. Manninen'i peensusteni tungiv täpsus ja objektiivne kriitika, mida ta ka igal sammul püüdis istutada oma õpilastesse. Sellejuures ei osutunud ta kunagi inimesena, kes omi vaateid eksimatuiks pidades neid teistelegi pääle sunnib, vaid juhatades õieti vaatlema, püüdis ta õpilast viia õigete tulemusteni.

Inimesena on dr. Manninen tasakaalus optimist, levitades oma kaastöötajaisse elujaatavat, töömeeleolu.

Soome oli see maa, kes andis meie areneva ülikooli rahvuslike teaduste alale esimesi partisaane; dr. Manninen lahkus viimasena nende sarjast; Kodumaa on teadagi kutsunud nagu ta eelkäijaid. Kuid nende teod jäävad. Teaduse partisaanidele ei jagata aumärke — ehtigu neid teod!

isik ja ühiskond ei ole veel uute oludega kohanenud ja endale uue elusuhtumise loonud.“²⁾

Õnnetul vene kirjanikul V. M. Garšin'il on miniatüür *Atallea princeps*. Too taim tungis triiphoonest välja valguse poole. Külmal võttis ladva, aednik lõikas tüve. Sest *princeps* ei suutnud kohaneda „uute oludega.“

Ent meie tõug on visam ning tugevama tüvega, seda tunnustab ka S. O. Meie kohaneme, meie loome, meie tüvi annab uusi taimi, jõulisemaid vanast:

„Peab ootama kuni sureb välja see viril põlv ja tuleb uus, tugev ja usuga ellu. Igatahes ei ole uue põlve kaassünnitajaks praegune üliõpilaskond enamikus,

see sureb jäljeta kui varavalmindud vilj.“¹⁾

See on suur hädakisa, vaatamata mõni lootuselõnga tulevikule. See on S. O. S. — hüüd tänane homsele. See on tuleviku-toomine loeks tänapäevale.

„Midagi on siin mäda,“ kaebab S. O. nimetatud kirjutises. „Ma ei tea hästi, milles viga peitub, ent hirmus on, et määndumine saab nüüdsel ajal alguse juba keskkoolis. Mõelgu kõige selle üle meie pedagoogid, ja põhjalikult! Ent kas pole meie häda selles, et meil puuduvad kohased pedagoogid — kodus ja koolis — , kellele oleks usku ja vaimustust.

Kuis saab olla arstiks, kui vajatakse ise arsti. Mõistke kord, et ei kasvatata sõnadega, vaid hingejõuga.“¹⁾

Sool on saanud tuimaks. Maa sool on mäda. Need, kes peavad üles kloppima kääriva tulevikutaigna (noored. Vt. H. Ibsen, Rahva vaenlane), neis areneb paheline protsess, need vajavad arsti, kes ei arsti sõnadega, vaid kes omavad muid medikamente — hingejõudu etc.

Ent puudub arst, kes ei vajaks eneseavitamist.

1) Samas.

Siin S. O. süüdistab ühekülgse kooli ja õpetajaid eriti. Ei tea, kes enam „mõtlevad“ nooruse teede üle, kes istuvad enam õhtuti — ajal, mil teine kodanik istub õlleklaasi, kohvitassi ees — ja seavad noortele sihtlaudu. A. V.

2) Samas.

1) Samas.

See on surma-saatekiri, see on S. O. harras epitaaf me elupõlvele, meie tänapäevale — lühidalt.

Päale nende kirjade meie noorrahvale on siin-sääl vihjeid meie vaimlikust vinduvusest, meie noorte kidu-vidust. Lisandub veel uuem luulekirjandus silmividutavate tegelastega, asjatult kurdavate kujudega, andetute „andekate parasiitidega.“ Ja eks ole meie ilm, meie elu, me tänapäev tahes või tahtmata kirjanduse peeglisti.

Ning ikka tekib küsimus, kas elame võimalikku täit elu, kas hingame täie rinnaga, kas käime täit käiku.

Või puhkame, peotseme liig palju ja teotseme, töötame vähe?

Kas ei ole liig sageli lipud me vaarade tipel?

Kas ei ole me elu tõesti tühi tammumine liivas, kuhu ei jää jälgegi?

Ja kui nii, mis teed siis: kas kurale, hääle, või otse?

*

Eneseroim, relv, abort, emigratsioon, disharmonia — nii meelelises kui keelelises mõttes — need on meie natsiooni tänapäeva suurimad needmisnähted. Ning nukrustus, kaebus, südantsõöv kahtlus püüab süüa me noore haljuse südameid. Urin ning irin,

rahulolematus, suur negatsioon on kõikjal — miks siis ei löö koltuma elu puuspühaskilehed...

Kus on me rõõm, meie elurõõm meie sajandil. Või tunnustame iidset sõna:

„Ka mängides valutab süda, — rõõm läheb meelehärmaks.“ (Õp.sõn.)

Kust ammutame elujulgust, elurõõmu, mida nii vaja me südamele?

Mis lunastab elupõlgusest? Kas suur Lunastaja, suur Inimene Lunastaja ise — Jesus Nazarenus R. J.?¹⁾

*

Me pretensioonid on paisunud võimatusteni. Ning neid on palju. Me väliste rahulduste varasalv on täitmatu. Me soovide tipud on saavutamatud.

Kus peituvad me tänapäeva pisku-laulikud, kust saame meie „ainult päale varju ja kätele tööd, üks suutäis leiba, üks jalatäis maad“ — inimesi?

Vajame vaimu aristokraate.

*

Elame veel eksitavate jälgede tallerteel. Könnime kord roojastatud radu. See on vermete tee, need on vere roojastatud rajad. Ning need kutsuvad, eksitavad,

1) Vt. „Üliõpilasteht“ № 12. 1928. G. Ankar: Elutüdimus ja elumõte.

sest meie südamed on uppunud kord hurmas.

Sõja helinaid kanname südameis.

Ja seepärast on vähe harmooniat me tänapäeva tegumoes.

Ent — meie tõusev sugu kosub. Meie tuulutame südameidki. Me heidame kõrvale kõik, mis kannab tühjatöö märki. Me otsime pääsu närbumiste, vindumiste, kahkluste ning ebaluste küüsisist. Me otsime uusi teid ja sillutame vanugi.

Sest „meie ei taha olla, ei ole vaikiv, ununev lehekülj aegade-raamatus: meie otsaette on kirjutatud elusõna!“¹⁾

Meie esivanemad võitlesid ja võitsid. Nad omasid elu tuld, neil oli elu sõna. Nad ei riputanud oma kandleidki remmelgaile, kui koorm küürustas selga ning sirp kõverdas sõrmed.

Miks ei too meie, noored, omi naableid välja ja ei laula täiskeeli Rahu Jumalale, kes lubanud meil künda uusi sõõte? Ons meil ükskõiksus kõiksuse vastu?

Ei!

Meie ei lühenda, ei pea lühendamada oma aastate päevi enam eluvaakumise purdel. Me kogume kõik positiivsemad tänapäeva

1) A. Haava.

Romaanihäda.

2.

Kuidas see asi on iseenesest väga lihtsasti teostatav, seda näitab äsjailmunud romaan, Helmi Mäelo „Isata“. Kuigi sellel suurteosel on nii pikad pookstavid nagu surmakuulutusel ja üksikpögnad aetud köitmise juures eeskujulikult segi — lasseb ta siiski aimata, et varjunime taga peitub kohusetundlik kodanik, kes oma ülesande ühiskonna vastu on täitnud ega pruugi enam ennast tolle raske kohustisega edaspidi vaevata. Sest rohkem kui üht romaani näo peale ei taha keegi nõudagi.

See on iseenesest väga armas raamat ja teeb pealegi karskeks. Siil on olemas, tegevus sämmiti ja lehe-

külgi võimalikult vähe. Armastust vähevõitu, kuid õisi ehalkäike siiski on ja musutamist ka natuke. Esialgu läheb tüdrukul ja poisil päris hästi, siis tuleb veidi viinavõtmist vahele, mis toob paraja portsjoni ahastust, ja lõpeb jälle kõik kenakese abieluga. On hea asi, et teoses on ka oma probleem, mis armastuse psühholoogia kuldset tõekspidamised hoopis ümber tõukab, luues uued teesid: kui tahad, siis armastad, kui ei taha, ei pruugi. Kui viina võtad, ei armasta, kui viina ei võta, armastan. Niikui poodnik leiva taga: kui raha on, osta, kui ei ole, pühi minema. Nagu näete, väga lustlik tarkus ja toob kindlasti lohutust kõigile õnnetuile armastajale, kes päris ilmaaegu ahastanud valuledes verise südama man.

Selle mõttestigavuse kõrval on teoses aga ka puhtpraktilisi uudis-

leituksi, mis meil kehva majandus-aasta puhul üpris tänuväärt teostamiseks. Nimelt soovitab lugupeetav kirjanik asutada hoopis iselaadset punkti senistele joodikute ja abielupunktiidele lisaks: laste ärahoidmise nõuande kohta. Autori arvates oleks see mõjuvaks abinõuks võitluses abortide vastu ja midu ka moraalseks ja ja armsaks asutiseks.

Mis sest rääkida! Siuke asjandus juba sobib. Ja teeb romaani väga stimpäitseks, kultuurseks, õilsaks, elupuhtaks ja kasvatab inimesesse kõrgeid kõlblisi tundeid elutormi okkalisel teel.

Agaga peaasi — raamat teeb karskeks. Niikui läbi loed — kuiv kui telliskivi.

Akadeemilisele noorsoole igas suhtes käsiraamatuks.

Juhan Pahlbärk.

elu killud kokku ning loome väärtusliku terviku, kus üksmeel, kus harmoonia, kust kaugel suurim kartus — elukartus.

Sest needimine sööb maa, kui „ei julge elavad elada.“

Aateilm ulatab meile oma abi, sest muidu saab sooltõesti tui maks. Tööd on palju, ja seda peame armastama. Me peame tunnustama, „et ei ole paremat põlve, kui see, et inimene rõõmus on oma tegemise juures, sest see on tema osa.“¹⁾

Mis oleksid esimesed väljad, mis vajaksid seemendamist — eeskätt.

Eeskätt enese veretuulutus. Küsigu kordki inimene eneselt, kes ma olen ja kuhu ma lähen. Ning hinnatagu ligimest oma mõõduga, oma kaaluga. Enam sallivust, enam leplikkust, enam inimest inimeses otsida. Ning korrektsust kasvatada.

Meie maksame kõrtsiarveid ja muidki selliseid, kuid oma kaasvõitleja pisivõla unustame. Samuti raamatud. Hooletus ning hoolimatus ei luba loovutada saavutatut — tänuga. Ega tänutagi. Ei üldse mitte. Ja nagu näilise õigusega.

See sünnitab salaja suurt sappi, mis sööb sallivust, sõprust. Ja kui

„sõprust on lõpmata vähe: tahaks lasta kuuli siis pähe!¹⁾“

1) Koguja 3,22.
1) H. Visnapuu.

Me sotsiaalse elu algvorm, kodu, vajab enam armastust, vajab enam sisemist kilpi, kui seda on tal senini, sest siemisedki kilbid kanti välja v a j a d u s e p ä e v i l — välisteks kilpideks. Ent tänapäeval ei piisa välistest kilbist ja tugevast käsivarrest.

Me võrsumise esimene välisaltar — kool nõuab korraldustööd. Katsetusilt peaks jõudma (keelekatsed) kindlamaile õppekavadele. Õpilastele õpetada enese, ligimese-, kodu-, isamaa-, elu-, (ja jumala-) armastust. Enam süvendusi siiaagi: v ä h e — a g a e n a m , a e g l a s e l t — e n t r u t e m .

Kirik, teater rahvuslikumale alusele. Neid asutisi ligendagem rahva hingelisele omapärale, oma tõi pärasele ilmele. Enam elu ning edu nende liigtarvilikkude seinte vahel. Elu vajab edu ning neid seinugi. Melanhooliat, nārbumist on palju me konfessioonis, me kõrgete võlvide all. (Krutsifiks). See rõhub, isegi raskesti rõhutat rahvast. Ning Suure Lunastaja teenistustoiming on uinutavgi — sageli. Ent Tema ju on lausunud: „Tulge minu juure, kes te vaevatud ja koormatud olete. Ma tahan teile hingamist saata.“

Ma tahan teile elu saata, uut elu — see on Lunastaja elu mõte.

Me teadus, kunst, kirjandus peab tõstma meid altmaa mees- test, huumseist esivanemaist kõrgemale. Esteetilist kõrgust, süga-

vust, elamust — seda suurimat elutunde ilmutust — pakkugu me luulekirjandus, et meie ei peaks keelama seda oma maa poegadele, nagu teeb seda Kogu ja.

Sest suured raamatud on pak- sud suurtest vivaskitest.

Üheksaastalisel rahuteekon- nal on loodud hulk ilusaid väärtusi. Neid väärtusi ei suudeta loendada. Neid ei suudeta hin- nata. Sest tänapäeval on eri hin- ded, on eri hinde esemed, eri väärtused, — tal on omad veen- dumused.

Ent iidseid seiku ei suuda kus- tutada tänagi. Oma pretensiooni- rikkal ajalil peame tunnustama siiski, et meie tänane elu on rikkam kui kunagi ennem. See on vabaduse-rikas, rikas va- baduse-saavutusist. Ju vabadus ise on rikkus, on sotsiaalne suursaavutis. See elu peaks olema jõuline. Hoidkem seda — sää- rasena!

Elu ei pea olema suur negat- sioon. Enam usku, armastust, lootust eluavalduste vastu. Peot- semis-kergemeelsuseasemelenam loovad tööd rahva- ja maa armastuse teenistuseks.

Sest eluavaldusist ning -nāh- tusist ei tule ainult osa võtta, vaid osa saada ning neile — osa anda.

See on tänapäeva humanne imperatiiv.

A. V.

Üliõpilaskonna lähemaid ülesandeid.

Aastaid on tegutsenud Üliõpilaskonna Esindus Tartu üliõpilaskonna juhtiva organina ja sama palju aastaid on kestnud rahulole- matused Esinduse senise tegevusega. On ikka ja alati, eriti aga seda Esinduse valimis-eelseis ki- hutuskõnedes, püütud hukka mõista Esinduse tegevust põhjuseil, et viimane ei suuda midagi rahul- davat ja ajakohast pakkuda kogu üliõpilaskonnale. Üliõpilaskonna Esinduse seda tööd, mis on piir- dunud enda sisemise ülesehitami- sega ja aluste loomisega ei ole

tunnustatud vääriliseks Esindusele. Ei ole tahatud või ei ole suude- tud aru saada, miks peab Esindus kulutama aastaid selleks, et välja töötada oma põhikirja-kodukorda ja teisi sama teoreetilisi esemeid. Unustatud on kas meeeldi või kogemata olukorrad, milles tööta- nud Üliõpilaskonna Esindus.

Ei mõtle kaugeltki siinkohal olla hooldajaks Esindusele, ei ka väita ja nagu oleks kõik hea, mis tehtud, nagu ei suudakski Esindus pak- kuda midagi rohkem ja suuremat, mis puudutaks kogu Tartu üliõpi-

laskonda — selle elulisemaid hu- visid. Ei suuda avaldada muud arvamist kui seda, et Esinduses tema kuue legislatuuri perioodi kest- vusel on küllaltki kulutatud aega, mis ei ole produktiivne määral nagu ta seda olema peaks või olla võiks.

Ei nõua, et Esindus peaks loo- ma asjatuid illusioone ja iseendast varisevaid pettepilte, küll aga vajab ta alati juhte, kes tiivusta- tud ideede- ja tagajärjerikkamast väljavaatest, kes sealjuures aga ei kunagi astu kõrvale reaalsusest

ja ei armasta viibida utopia valdkonnas.

Kahjuks on aga Esindusel siin liiaks sagedasti midagi puudunud. Esinduse tegevuse teravamaid ja alalisemaid arvustajaid on sama Esinduse vanemaid liikmeid. On aga samad liikmed püüdnud olevaid vigu kõrvaldada ja teostada valimiseelseil koosolekuil lubatud kavatsusi, siis peab tõsioludele au andes vastama — väga vähesed on seda püüdnud.

Esinduse armsamad ülesanded on senini piirdunud igasuguste põhimõtete austamisega, olgu see siis Esinduse põhikirja, Esinduse kodukord, haigekassa põhikirja, väliskonverentsi aruanne või muud sarnast.

Põhimõtted on ilusad ja armsad asjad ja ilma nendeta ei suuda ei üksik üliõpilane, ei Üliõpilaskonna Esindus vähematki, kuid põhimõtte paberil ja teooria piirides jääb ainult põhimõtteks. Olles praktiline ja reaalne püüab igaüks anda põhimõttele sisu, mis kooskõlas igapäevase eluga ja kaugemate kavatsustega. Üliõpilaskonna Esinduste suurim viga oma ülesannete täitmisel ongi tema tegevuse ühekülgisus. On piirdutud põhimõtete loomisega, kuid ei ole püütud seda küllaldaselt sisustada vastavalt iga-

päevasele elule. Ei taha siin Esinduse tegevust halvaks panevalt käsitleda, ei ka maha tallata tema tegevuse tulemusi, kes on Esinduse töö juurde asunud parimate kavatsustega ja kes on püüdnud anda üliõpilaskonnale tema Esinduse kaudu seda, mida suudab üksik esindaja.

On põhjust uskuda, et üliõpilaskonna käesolev VII Esindus suudab lõpetada Esinduse teoreetilise ülesande Üliõpilaskonna põhikirja ja üksikute toimkondade kodukordade vastuvõtmise näol. Loomulikult ei lõpe sellega veel Esinduse teoreetiline ülesanne — loodud on vaid tegevuspiirid ja alused, n. n. raam seadustiku näol. Aasta järgneb aastale ning kerkivad uued ülesanded ja põhimõtted lõpmatus reas, mis sunnivad muutma kord tõeks võetud tegevusaluseid ja kavatsusi. Tulevaste, kui ka praeguse Esinduse lähemaks ja ülimaks ülesandeks olgu aga omaks võetud põhimõtete ajakohane siustamine, tõeks peetud tegevusaluste ja kavatsuste realiseerimine. Üks ilma teiseta on mõttetu energia hävitamine.

Käesolevat küsimust käsitledes ei saa siiski piirduda ainult Esinduse ülesannetega. Vähe suudab Esindus, kui kõik töö peab lasuma

tema õlgadel. Tõsi — üliõpilaskonna üldorganina funktsioneerib Esindus ühes oma alaorganitega. — Tema ülesandeks jääb kogu üliõpilaskonna juhtimine viimase sise ja väliselu korraldamisel — vaatamata, on see ettevõtte kultuuriline või majanduslik. Kui ei suuda üksiku organisatsiooni juhatus üksinda ilma kogu organisatsioonide pere kaasabitä sisustada sama organisatsiooni elu ja õigustada tema olemasolu, siis veel vähem suudab pakkuda Üliõpilaskonna Esindus kogu üliõpilaskonnale, kui viimane keeldub andmast vajalikku kaasabi ja kaastööd Üliõpilaskonna Esinduselt on alati nõutud kaasabi üksikute üliõpilaste kui ka kogu üliõpilaskonna majandusliku olukorra parandamiseks. Palju on siin aga kaasa aidanud Esindusele iga üksik üliõpilane. Usun, et ei eksi, kui ütlen — ainult üksikud.

Esinduse kaugemaleulatavamad kavatsused, nagu haigekassa ellukutumine, laenufondi loomine, toetusfondi asutamine (stipendiumid, hinnata toitul jne.) jne., on mõeldavad ikka ainult siis, kui algatud kavatsuse teostamisele kaasa aitab üliõpilaskonna rõhuv enamus. On ju palju neid ksv. ksv., kes ei vaja Esinduse poolt

Meie tõttame. . .

Tõttame ülikooli, praktikumile raamatukokku, koju, kinno, kohtamisele. . . Tõttame kuulates loengut, tõttame valmistudes eksameile, tõttame lugedes roomanigi — sest meile näib, et kipume jääma hiljaks. Meie tõkkava on lülitatud pika rea ülesannetega, mis kõik nõuavad teostamist. Meie ei või viita aega, ei tohi peatuda, ei või lubada kalduda kõrvale. . .

Aga siiski?

Kuhu meie saabume tõttates? Õppetööd tehtud, ülikool lõpetatud, kohtki saavutatud — aga siis? Kas oli meil nii kiire alati sihile jõudmise pärast, või tõttasime — et tõtata, harjumisest, — et leida unustust askeldusis, sest kartasime avanavat tühjust rahu. Kas ei otsinud meie mõningail vabail tundidel uut tühisematki eesmärki selleks, et oleks jälle põhjust tõtata? . . .

Miks otsime unustust, kas elu tõelisena on nii vastik meie nõudlikele silmle? Millest see? Kas meie silmad pole ehk varjatud virila prilliga, mille klaasid valatud iganevud eelarvamisist ning raamitud moodsasse pessimismi? Kas meie ei peaks peatuma vahetevahel, veidi hõõruma silmi ja küsima — kas näeme kõike tõesti õieti, kas näeme oma sihti õieti, ja kas viib tee, mida sammume tõttates, meid lähemale meie ootusele.

Kas maksab karta sellist peatust — ehk ei olegi tühjus see, mille toob enesega rahu. Ja ehk selgib teid otsemaid saavutada rahuldust ja õnne, ehk kõike ei olegi vaja edasi liikata ainult lootustele tulevikku, ehk leidub võimalusi eluks, mis oleks täiuslik ka tänapäev ja igasuguste olude kiuste? — Need küsimused kerkivad ju meil kõigil. Nad on meile ka tähtsamad kõigist.

Tahaksime kuulda neist otsekohesid, tõetruid arvamisi ning vahetada mõtteid nende üle. Seda võimegi teha varsti ühel ilusal talipäeval, koosolekul maal. Sissejuhatuseks on seal paar mitte pikka ettekannet ja läbitäkimistel võimalus pealt kuulda ja kaasa kõnelda igal huvitatul. Ei maksaks kellelgi heituda, et selle korraldajaiks on kristlike üliõpilaste koondised — see koosolek-konverents ei taha olla kuidagi ette ära määratud kitsas teoloogiline, kirilik ja ainult kristlaste või usklike jaotus, ei, see saab eluline, realistlik ja idealistlik, kohane rahuldama praegusaja üliõpilase nõudeid asjalikkuse ja konkreetse sisukuse suhtes.

Meie tõttame küll, kuid — peatagem selleks päevaks. Läheme sinna, olgem kutsutud!

H. E.

Läti üliõpilassportlaste suusareis Eestisse.

Käesoleva aasta veebruari 23. ja 24. päeval peetakse Riias esimene balti üliõpilaskondadevaheline (Soome, Eesti, Läti, Leedu) talispordi olümpiaad suuskadel, uis-kudel ja jääpallis. Et selle olümpiaadi vastu hüvi äratada ja eesti üliõpilassportlastega sidemeid sõlmida, otsustas Läti üliõpilaskonna juhatus sissejuhatuses saata mõned suusamehed Eestisse — Tallinna ja Tartu.

Teekond algas Riia ülikooli eest Tallinna suundumisel grupil 5. jaan. hommikul ja Tartu külastada tahtval keskpäeval. Tartu gruppi kuulusid: R. Plume, T. Dzedins, A. Riekstins ja E. Dzenitis. Viimaste reis õnnestus hästi, hoolimata vähelumisest talvest, ja jõudsid Tartu 7. jaanuari keskpäeval — nii siis nelja päevaga. Külalised peatusid üliõpilasmajas, üle andes meie üliõpilaskonnale Läti üliõpilaskonna kirjaliku tervituse. Lahkumine sündis sama päeva õhtul — rongiga.

Pilt kujutab virku suusatajaid Tartu ülikooli ees.

loodava haigekassa, ei ka laenu- ja toetusfondi kaasabi, kuna neil vastavad tarbed rahuldatud teisel teel — kõik see ei õigusta neid ksv. ksv. suhtuma vaenuliselt ei ka passiivselt tähendatud kavatusile.

Kuivõrt kaasa aitab kogu üliõpilaskond tema Esinduse poolt algatatud ühiste ettevõtete teostamisele ja millisel määral on õigustatud etteheide kogu üliõpilaskonnale, seda ütleb paremini praegune olukord. Vähe on ettevõtted, mis puudutavad kogu üliõpilaskonda, — võiks mainida „Üliõpilaslehte“ ja üliõpilaskööki, üliõpilaslugemislaua. Kas teab siin iga üliõpilane, mis tema kohus? Kahjuks mitte.

„Üliõpilaslehte“ möödunud aasta viimasest numbrist saame andmeid, kui palju on täitnud üliõpilaspere oma kohustusi mainitud lehe vastu. Otsekohene olles peab ütlema — avaldatud andmed ei ole kaugeltki auks üliõpilaskonnale. Meie nelja-

tuhandelisest perest tellivad „Üliõpilaslehte“ umbes kaheksasada üliõpilast ja sagedasti palju vähemgi. Ei saa uhkustada ka kaastöölise pere arvuga, mis avaldatud samas numbris. Aasta-aastalt peab Esindus juure maksma „Üliõpilaslehele“, et teda kuidagi vee peal hoida. Ei eita „Üliõpilaslehte“ toetamist Esinduse poolt, kui ainult selle peamine eesmärk ei seisaks selles, et ära hoida oma häälekandja väljasuremist. Milles on põhjusi kujunenud olukorras, seda on käsitletud mitmed korrad. On püütud leida neid „Üliõpilaslehte“ sisulisest vaesusest, tehnilisest korralduse puudusest, „rühmade“ poliitilisest meelsusest ja muust sarnasest. Vähem märgitud on üks põhjuseist ja mis vast kaaluvam eelnimetatutest — see on meie üliõpilaste lubamatu ükskõiksus üliõpilaskonna ühiste ettevõtete vastu . . . Olen samuti toonitanud mitmed korrad „Üliõpilaslehte“ puudusi — eriti tehnilises korralduses,

kuid need on kõrvaldatavad ja need kõrvaldatakse lähemal ajal. Kas aga samal määral on kõrvaldatavad teised raskemad takistused „Üliõpilaslehte“ arenemisteelt, seda on raskem ennustada. Tera- valt on sama lehe veergudel hukka mõistetud „Üliõpilaslehte“ suhtumine „poliitilistel“ motiividel. Kas kaob aga selle tagajärjel „poliitiline“ moment „Üliõpilaslehte“ elukäigust? Vaevalt küll. Seni kaua kui Üliõpilaskonna Esindust tuntakse politikategemise kohana ja kui püütakse välja tõsta üksikute rühmade seisukohti selleks kasutades ka abinõusid, mis üliõpilaskonna üldiste ettevõtete tegevust halvab; kuni on tarvitav meie üliõpilasorganisatsioones põhimõte, et kui Esinduses on teatud organisatsiooni seisukord muutunud temale mitte soovitavaks, siis reageeritakse sellele otsusega, mis ütleb — „Üliõpilaslehte“ tellimine ei ole kohustatav — seni kaua ei kao ka „Üliõpilaslehte“ tegevust

halvav poliitiline mõju, kuna „Üliõpilaslehe“ rõhuvam tellijatepere on organiseeritud üliõpilaskond. Kas on aga õigustatud etteheide, mis „Üliõpilaslehe“ mitte tellimise põhjusena mainib lehe sisuvaeust? Ei saa küll keegi ütleva tulla, et „Üliõpilasleht“ on kulminatsiooni tipul. Sama vähe on kahjuks aga ka neid üliõpilasi, kes võivad rahuliku ja parima äratundmisega ütelda, et nad on teinud kõik mis südvavad „Üliõpilaslehe“ sisu parandamiseks. Arusaamatuks jääb sellisel korral igasuguse etteheite põhjus ja tahes-tahtmata pead otsima põhjust milllestki muust, päälegi kui „Üliõpilaslehele“ tehtud kaastöö on majanduslikult hästitasuv.

Ei saa võtta kuigi kaaluva tegurina, ka teatud juhustel üksikute organisatsioonide juhatuste passiivset seisukohta, kuna üksikul liikmel on alati võimalus üliõpilaskonna ühiseid ettevõtteid toetada, kui ta seda tahab. Olen kindel, et ei ole meil ainustki organisatsiooni, kes siin oma liikmeile kuidagi takistusi teeb, kui viirna-se liikmed ainult sooviksid, mida soovima peaksid. Ei ole kaugeltki noormaalne olukord, kui „Üliõpilaslehte“ tellivad organisatsioonide liikmed vastava otsuse täitmiseks. Et see praegu siiski nõnda on see üle ei tarvitse vaielda. Parima näite annab tegelik elu ja teame igaüks, et organiseerimata on pea 50% meie üliõpilasist ja sellest 50% perest tellivad „Üliõpilaslehte“ ainult üksikud.

Sama näite pakub suhtumine üliõpilasköögile. Paratamatult peab mainima, Tartu üliõpilaskonnas puudub huvi oma seniste ühiste ettevõtete teostamiseks ja toetamiseks. Eitades seda, peame tunnistama enda võimalist pankrotti ja vaevalt tahab küll keegi omaks võtta viimast. Millise vastukõlaga üliõpilaskonnas võib arvestada Üliõpilaskonna Esindus tema poolt algatatud ettevõtete teostamisel, seda näitavad lähemalt tagajärjed, mida annab akadeemilise toetusnädala korraldamine (toetusnädala esialgne lähem kava „Üliõpilasleht“ nr. 13 1928. a.). See ettevõtte on esimene sarnane Tartu üliõpilaskonna elus ja tema tulemustes peegeldub paremini meie üliõpilaskonna ettevõtte võime. Kuigi Üliõpilaskonna Esinduse tegevuse teravamaid arvustajaid on organiseerimata üliõpilaste ridadest ja kuigi organiseerimata üliõpilased esijoones vajavad kavatsetud ettevõtete teostamist, siis lasub pea kogu töö kavatsetava nädala korraldamisel ometi organiseeritud üliõpilaste õlul. Mõtlen siinkohal esijoones eesti organisatsioone, kuna tegelik elu põhjustab uskuma, et vähemusrahvuste toetus on siinkohal väga väike. Et algatatud ettevõtteid rahuldavate tagajägedega lõpetada, selleks peab iga üliõpilane unustama teadmise, et tema seda ei vaja, ja andma kõik, mida suudab üliõpilaskonna heakäigu heaks, kuivõrt hindab iga üksik organisatsioon ja iga üksik üli-

õpilane meie üliõpilaskonna heakäiku ja kuivõrt tehakse ainult ilusaid sõnu ja šeste, seda ütlevad juba paari kuu pärast tege-liku töö resultaadid.

Ei saa vaikides siinkohal mööda minna ka ühest tõsiasjast, mis seotud toetusnädala tagajägedega. Heidetakse ette korraldavale toimkonnale juba nüüd, mil selgumata akad. nädalasse puutuvad üksikasjad, et toimkond kavatseb ühe osa nädalast (kontsert-ball) korraldada äravalituile, kuna kavatsetavad pääsetähtede hinnad ei võimalda majanduslikult kehvemale üliõpilasele sellest osavõtta.

Ärgu unustagu siinkohal siiski keegi, missuguse otstarbega korraldakse ka see kontsert-ball ja kes on just need kes vajavad esijoones suuremat sissetulekut kavatsetavaist ettevõtteist. Praegune eesmärk õigustab korraldavale toimkonnale astuda mõnedki sammud, mis vahest lubamatud meie traditsiooniliste akadeemiliste pidude korraldamisel.

Olles teadlik, milleks korraldab Üliõpilaskond „akad. nädala“, on iga üksiku üliõpilase ülesanne anda kõik, mida suudab selle heaks kordaminekuks, selleks kohustab meid üliõpilaskonna lähem ülesanne — aita ise end — kui soovid, et Tartu Üliõpilaskond tunneks end võimelisena aitama oma igat üksikut liiget, kes seda vajab ja esinema vääriliselt maailma üliõpilaskondade peres.

Artur Mägi.

Andkem ültmütsile üldmütsi õigused.

1922. aastast omab Eesti Üliõpilaskond välismärgi ja 1925. aastast selle statuudi kujul, millisena see senini säilund.

Need kaasvõitlejad, kes rakedasid oma jõudu ja paremat taset selle ettevõttele, on teinud tänuväärse töö. Meie välismärgi kuju, värvid ja värvidejaotus on valitud üldsust rahuldavalt. Pole kuuldud etteheiteid, vähemalt arvessetulevalt ja põhjendatult mitte. Ning see on parim töö-

tasu ja tänu, mis hulk võib anda. On ju see tavalikult teisiti — tasuks etteheiteid, tänuks ülekohutune arvustus ja hinnang.

Kuid ometi pole me üldmütsi suhtes sõik korras. Esineb rida väärnähteid, millel ei tohiks elu-õigusi olla. Kõik nad viitavad aga ühele: me üliõpilaskonnana üldmütsi vastu tuntakse liig vähe lugupidu. Teda peetakse halvaks. Isegi nagu häbenetakse. Üldmüts on

omandand paraadiatribuudi märgu. Mitte kallikspeost, lugupidamisest, vaid see pannakse pähe kui miski tarve, sundus, möödapääsematus nõuab — teatavil pidulikel juhtudel. Aga on taas teine liik. Paljud neist, kes tarvitavad üldmütsi igapäevase peakattena, patustavad küll veel raskemalt, kandes seda ilusat sinivalge kombinatsiooni määrdu-una, narmendavana ja oskamatust pesemisest kolletamalöönuna.

Kas ei iseloomusta ja sümboliseeri viimaks see kolletand valge oma kandjat? Dr. Kallas, kelle kavandi järele üldmüts vähes-te muudatustega valmistatud, põhjendab muuseas selle valget lage järgmiselt: „valge põhivärv — üliõpilaspüüete ja ideaalide sümbol“. Kes jätab alla kirjutamata sellele sümboliseeringule? Nii peaks see ju olema (kuigi pole nii sageli-sageli).

Kuid kas tahab määrdind ja kolletand üldmüts mõnede kaasvõitleja peas olla ekraaniks, kuhu projekteerund nende püüete-sihtide värving nende hingeilma kõntsa protsent?

Välismärgi statuut lausub: „üliõpilasmütsi tuleb kanda puhtalt ja korralikult“. Selle nõude ellukanne oleks kaasvõitlejate kohus. Ei saa ju Esindus olla korrapä-daja ega igale üksikule korra vastu eksijale isiklikult meele tuletada nende kohuseid. Pealegi meele tuletada tulevasele haritlasele: hoolitse puhtuse eest! See kõlaks ju samuti, kui: kaasvõitleja, vahest tuleb ikka nägu ka pesta.

Nähe on seda ebaloomulikum ja kurvem, et üldmütsi häbistajate

seas ei kohta me ainult mees-, vaid samavõrt ka naisüliõpilasi. Tõesti, „toredad“ ja „lootusrikkad“ tulevased pedagoogid ja koduloojad!

Ja nii on see kujunend. Me üliõpilaskonna välismärgi-üldmütsi, kantakse vähe. Ning kui kantakse, siis mingil sunnil ja sageli kui mingit hirmutist, midagi ligi-kaudu taolist.

Nende pattude pärast ei saa meie teha vastutavaks statuuti. Neis ajajooksul ilmned väärnähteis ei ole välismärgi toojad ja loojad kuidagi süüdlased. Tehti, mis teha tuli ja mida teha suudeti. Kuid siiski: töö jäi pooleli. Statuut on puudulik. Sündis kindlasti eksisamm sellegagi, et maha kustutati projektist paragrahv, mis tahtis piirata üldmütsi kandmiseaega. Soome eeskujul kandmisaja piiramine talikuudega on eluline ja otstarbekohane. See müts pole talipeakate, esmalt puhtpraktiliselt mitte. Seda tõendab elu ise, kuna talvel üldmütsi kandmine taandub miinimumini. Kaoks needki!

Aga viimaksmainitu pole statuudi peamine ebatäielikkus. See peitub hoopis kuski mujal.

danud huvitava kirjutise eesti rahva arenguloolisest missioonist ja dr. E. Arro avab meile illustreeritud lehekülgi muusika ajaloo, pühendades oma artikli eesti kandlele. Meeldivana tundub teatri osakonna ühendus ajakirjaga, on ju teatril väga ühised sugemed muusikaga. Dir. V. Meitus suhtub kahes artiklis väga optimistlikult meie teatri olevikku ja tulevikku. Selles on ergutavat jõudu.

Rikkalik kroonika, ilukirjanduslik katkend, H. Elleri „Prelüüd“, A. Borovski aforismid, hea paber ja stiilne kaanepilt annavad ajakirjale solliidse ja meie oludes isegi luksusliku ilme. Lõpu osas leiduv saksa referaat aitab kaasa kindlasti ajakirja tutvustamisele ka muulaste ringkonnas.

Jääb loota, et peatoimetaja Miina Hermanni tervituses öeldud sõnad laia vastukõla leiavad ja et tegev toimetaja dr. A. Paris selleks kauaks jääb ja suurele sõprade ringkonnale Eesti Muusika Kuukirja saadab. Br. P.

Välismärgi statuudi § 1. sõnab: „Tartu Üliõpilaskonna välismärgiks on üliõpilasmüts.“¹⁾ Kuid tõelikult pole ta seni seda, vähe-malt täiel määral mitte. Statuudi § 3 määrab, kel on õigus kanda välismärgi. Aga ükski paragrahv ei määritle, millised õigused on välismärgil, s. t. kes teda kandma peavad. See ongi osa, kus statuut jäänd puudulikuku ja töö pooleli. See tuleb lõpetada varem või hiljem. Ent kui nii, siis parem juba kohe, esimesel võimalusel.

Kes peavad siis kandma me üliõpilaskonna välismärgi?

Kujutelles me üliõpilaskonda personifitseerituna ühte isikusse, kel tuleb kanda üliõpilaskonnu peakatet, siis — millise võime talle anda? Esimese kättejuhtuva? Pärnumaa Üliõpilaskogu mütsi? Või „Amicitia“ sirelilise? Või vahest „Vironia“, „Ugala“, „Estica“ oma? Aga kas võib üldse

1) Tegelik elu on andnud sellele palju vastavama nimetuse — üldmüts. Soomes ütlev „ylioppilaslakki“ kõik öeldava. Meil on sellest vähe, kuna üliõpilasmüts meil otse lugematul arvul. Nood teised on rinnastatavad, teistega kõrvutatavad, kuna üldmüts on ainsuseis, kõrvutatamatu — il duce selles mütside väes.

Eesti Muusika Kuukiri nr. 1.

Eesti Lauljate Liidu „Muusikaleht“ oma 5-e aastase ilmumise juubelinumbris märgib ja kinnitab, et on leidnud tee muusikaharrastava rahva südamesse. Ajal, kus muudel kunstivaladel ajakirja väljaandmise katsed äparduvad, tuleb säärane huvitõus märkida rõõmustavana nähtusena eesti muusikale. Ühtlasi aga on pädevamais ringkonnis ennast tunda annud tarve laialaatuslikuma ja sügavamaletungiva perioodilise väljaande järele.

Asja Muusikalise Hariduse ja Kultuuri Edendamise Seltsi väljaandel ilmunud kuukirja esimene number on selle tarbe rahulduse jõurikas väljendus.

Toimetuse erialaline jaotus töötab kindlustada ajakirja sisulisest juhuslikkusest ja ühekülgsusest. Dir. H. Laksberg puudutab meile lähedal tõuomase kultuuri probleemi, prof. R. Lach on ajakirjale pühen-

Kristlikkude üliõpilaskonnanisatsioonide talikonverents.

10. veebruaril k. a. korraldavad Tartu kristlikud üliõpilaste koondised Kärknas (esimene jaam Tallinna poole) talikonverentsi, mille kavva võetud järgmised küsimused: „Kes olen mina enesele?“ kõneleb rektor prof. J. Köpp ja „Kes olen mina teistele?“ kõneleb neiu M. Arike. Effekannetele järgnevad läbirääkimised.

Konverentsile ärasõit 10. II. hommikul kell 7.⁴⁰ ja Kärknast tagasi kell 22.¹¹ Konverentsi maks (ülespidamine jne.) 1^{1/2} kr.

Konverentsile tulijaid palutakse üles anda, kuni 8. veebruarini üliõpilasmajas E. K. Ü. toas (lugemislauast sissekäik), esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kella 1—2.

Kuna ülalmainitud küsimused iga ühele nii ligidased, tohiks loota, et kaasvõitlejail huvi käesoleva asja vastu ei puudu.

Kõik ksv. teretunud konverentsile.

Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastuse uudisteosed:

Jakob Mändmets: **Kogutud teosed I.** Jutud: Tont, Peidetud pärandus, Aated ja ained, Ahervare. Autori pildi ja elulooga. 274 lk. Hind 2 kr. 50 s., iluköites 3 kr.

E. Öpik: **Päike** uuemate uurimuste valgusel. 35 joonisega. 144 lk. Hind 2 kr., kalinguriköites 3 kr. 50 s.

M. J. Eisen: **Eesti vanasõnad.** Suurest korjandusest kokku põimitud. Teine täiendatud trükk. 108 lk. Hind 1 kr., kalinguriköites 2 kr. 50 s.

Gustave Flaubert: **Salambo.** Romaan. Tõlkinud Albert Saareste. 3 illustratsiooniga. 344 lk. Hind 4 kr., kalingurk. 5 kr. 50 s.

Otto Ernst: **Asmus Semperi noorusmaa.** Romaan. Tõlkinud Anna Haava. Teine trükk. Autori pildiga. 222 lk. Hind 2 kr. 25 s., kalinguriköites 3 kr. 75 s.

Gustav Falke: **Kolm head sõpra.** Jutustus. Tõlkinud M. Mõtslane. 98 lk. Hind 1 kr., kalingurk. 2 kr. 50 s.

Gerhart Hauptmann: **Kangrud.** Näitemäng neljakümnendaist aastaist, viies vaatuses. Tõlkinud August Kitzberg. Autori pildiga. 142 lk. Hind 90 s., iluköites 1 kr. 40 s.

Gottfried Keller: **Küla Romeo ja Julia.** Novell. Tõlkinud A. Fiskar. 130 lk. Hind 50 s., iluköites 1 kr.

J. Rainis: **Joosep ja tema vennad.** Tragöödia viies vaatuses. Tõlkinud Karl Aben. Autori pildiga. 324 lk. Hind 1 kr. 75 s., iluköites 2 kr. 25 s.

Eesti Kirjanduse Seltsi Uudisteosed II. Aprill 1927 — november 1928. 18 pildiga 40 lk. Hinnata.

Eesti Kirjanduse Seltsi büroo ja raamatuladu asub Tartus, Lai tän. 35. Telef. 6-01. Avatud äripäeviti k. 9—15.

valiku küsimus tõusta päevakorra-
rale? — — — Talle võib ula-
tada ainult Tartu üliõpilaskonna
mütsi, selle, mille statuut määrab
kindlaks järgmisena: „Üliõpilas-
müts koosneb neljast osast: a) val-
gest sammet-lagipõhjast, b) tume-
sinisest alumisest äärest, c) mus-
tast lakknahksest sirmist, d) üli-
õpilas-**mütsimärgist**, mida kantakse
üliõpilas-**mütsi** esikülje sinisel ää-
rel“. Muud ei tohi ta vastu võtta,
muud ei saa ta vastu võtta ega
enesele lubada.

See nõue peab maksma iga
Eesti Üliõpilaskonna esindaja ja
esimehe kohta juhtudel, kui nad
esinevad ametlike isikutena —
juhtugu see siis välis- või kodu-
maal. Sest meie esindaja esin-
dab nelja ja poolt tuhandet,
mitte ennast isiklikult, ei ka kahte-
kolmekümnet ühtlasmütsilist.

Aga kuidas on sündind se-
nini? — eriti viimasel aastal, kuid
ka varemalt.

Tuletagem meele Tartu vabas-
tamise 10. aastapäeva paraadi, siis
1. detsembri eelõhtu tervitusron-
gikäiku uue ja vana rektori juure.
Taandugem pisut kaugemale —
laulupeo-**ae**gse vilistlaste ja kaas-
võitlejate ühismeeleavalduse juure
riigivanema ja riigikogu esimehe
juure. Nende rongikäikude ees-
otsas sammus me Üliõpilaskonna
esimees ühe kitsa ringkonna vär-
vimütsis.

Täpselt sama on sündind välis-
maiste esinduste puhul, mis kau-
gelt kurvem. Nii CIE X kongres-
sil Pariisis, Soome Üliõpilaskonna
kevadpidustustel, Skandinaavia üli-
õpilaskondade kongressil. Soome,

Eesti, Läti, Leedu üliõpilaskon-
dade konverentsil möödud aasta
eelviimasel kuul küünis see nähe
oma kulminatsioonini. Nimelt viibis
Eesti Üliõpilaskonna üks esindaja
konverentsi plenaar-lõppistungul
oma organisatsiooni värvides. Aina
kui oma konvendis!

Säärased nähted ei ole loomu-
likud. Eesti Üliõpilaskonna esin-
daja ei ole eeskätt korporant, selt-
simees, organiseerimatu, vaid üli-
konda esindav üliõpilane. Tema
organisatsiooni märgid, kombed
ja harrastused pole lubatavad amet-
liku isikuna.

Esinduse läind semestri viimasel
koosolekul asus üks osa seltse
tõkestama seda väärnähet, esita-
des vastuvõtuks tagasihoidliku
sooviavaldise¹⁾. Kuid asjajaruta-
mine lükati edasi — mitmesugus-
tel ettekäanetel.

Mis edasilükkega saavutada ta-
heti, sellest annab selge pildi esi-
mehe järgmine lausung: „Kui teh-
tud ettepanek vastu võetakse, siis
niikaua kui mina Üliõpilaskonna
esimees olen, mina üldmütsi ei
kanna, vaid tarvitan endiselt oma
organisatsiooni märke.“ See aval-
dis on sama kujukas ja lähedalt
sugulane teisele, mille avaldas üks
korporatsioonide esindaja 1925. a.,
samuti Esinduse koosolekul, ni-
melt et Üliõpilaskonna all tulevat
ikkagi mõista ainult organiseeritud
üliõpilasi, organiseerimatud ei tule
arvesse. (Vt. Esinduse koosole-
kute protokollid).

1) Vt. Üliõpilasleht nr. 13, 1928,
lk. 196.

See on see tuntud enese ja
oma läbikonna kultus, see pilgu
ülalt-allaheit. Ei arvestata teistega,
muuga — need on eimiski. Miks
seesugune mõtteviis siiski kõneleb
terviklikust üliõpilaskonnast, Üli-
õpilaskonna otsustele alistumi-
sest, arusaamisest, rahva sekka
minemisest¹⁾ jne, jne, see jääb
kuidagi tumedaks. Eraldudakse,
lüüakse lõhesid, alistumisest ei
juttugi ja ometi mängitakse sõna-
pillil lugu tervilikust üliõpilaskon-
nast.

Mõlemad ülaltsiteeritud mõtte-
avaldised on ju absurdsed. Üli-
õpilaskonna esimehel on võimatu
nii öelda. Üliõpilaskond valib
Esinduse, Esindus esimehe. Esin-
dus on ka see instants, kes töö-
tab välja ja võtab vastu mitme-
sugused üliõpilaskonda puutuvad
määrused, otsused. Kuidas saab
esimees ignoreerida neid ja öelda:
kui võtate vastu, ma ei täida.

Kaasvõitlejad! — palun, mõ-
telge pisut! Ega Üliõpilaskond
pole ju esimehe ega tema eralõ-
bude jaoks. Ülikool ju ka mitte
rektori tarvis.

Kui Üliõpilaskonna esimehel on
mõne otsuse täitmise puhul eri-
arvamisi, alistumatuse- mõtteid,
siis peab ta siiski alistuma üldi-
sele tahtele või — andma lahku-
mispalve. Kolmandat võimalust
pole. Kompromissi ammugi mitte.

Ning üldse — milleks võidelda
välismärgi statuudi täiendamise
vastu ülalkäsiteldud mõttes. See

1) „Üliõpilasleht“ nr. 10, 1928, lk.
144—145.

on loomulik ja möödapääsematu. Kui üliõpilaskonnast kui tervikust nii vähe lugu peetakse, et ei tunnustata ta ametlikku välismarki, siis on see üliõpilaskonna — vaenulikkus. Kui ei tunnustata üldmütsi täiel määral Eesti Üliõpilaskonna välismärgina, siis võetakse tal kui seesugusel olemiseõigus. Kuid teistsugusena polegi mõtet. Pole meil vaja midagi, mis on ja ei ole. Pole meil lubatav olla se-

da-teist, midagi ebakindlat. Tuleb olla see või teine, omada midagi täielikult või üldse mitte.

Olgu meie valik üliõpilaskonna välismärgi puhul: — omandame ja omame täielikult ning surame sõbralikult pähe igale oma esindajale ja esimehele nii välis- kui ka kodumaal.

Ei sünni see homme, küll siis ülehomme. Kui ei tänavu, siis ometi tuleval aastal. „Mis loomu-

lik on jääma, vastu seisma, ei kao. Kui kadumine loomule vastu on, ei kao“, sõnab Juhan Liiv. See on iga oleva ja olemisse tuleva võimas lohotus: kui mul pinda, siis püsin, kui mul jõudu, küll siis jõuan.

Jõuab seegi, millest kõnelend eelolevad veerud. Jõuab kindlasti! Kõikide vastusõdimiste kiuste. Varem või hiljem.

Ed. Roos.

Kehakasvatuse küsimusest meie ülikoolis.

Kehakasvatuse küsimus meie ülikoolis ei ole mitte ainult kehasvatuse osakonna avamisega päevakorraks kerkinud. Juba ammu on seda kaalutud Üliõpilaskonna Edustuses. Mitu korda on osutatud kehasvatuse toimikonna asutamise vajadusele Üliõpilaskonna Edustuse juure. Mulle tundub, et need katsed on nurja aetud just meie aktiivse-

mate üliõpilassportlaste poolt. Siin tuletatagu ainult meeles korporatsioonide rühma kuuluvate Akadeemilise Spordiklubiga tihedas ühenduses olevate kaasvõitlejate tegevust Edustuses, kes kogu oma mõju ära kasutasid selleks, et üliõpilaskonna kehasvatuse toimikonna asutamise kavatsus ainult kavatsuseks jäi.

Sellel taheti Akad. Spordi-

klubile just kui monopoli üliõpilasspordi arendamisel kindlustada. Aga meie teame ju kõik, kui „edukalt“ Spordiklubi sellega on hakkama saanud. Selle Organisatsiooni korraldus ja „krediit“ ei võimalda kunagi produktiivset tegevust kehasvatuse alal laiemates üliõpilasingides.

Need üliõpilasingkonnad, keda ei huvita sport kui „akrobatika“

Lõikeid „Bergmann'i abi- raha“ aruandest 1).

Arvete seis oli 1. nov. 1927. a. 36641 kr. 7,69 st. ja on aasta jooksul 3054 kr. 10,31 st. võrra tõusnud — 39695 kr. 18 st, peale ja oli 1. nov. 1928. a. järgmine:

Aktiiva.	
Kassa arve	Kr. 239,02
Väärtpaberite arve	1271,82
Deebitoride arve	37456,19
Rahaasutiste arve	728,15
	39695,18
Passiiva.	
	Kr.
Bergmanni algkapital	5,00
Üldised summad	17231,33
Õnnesoovide-rahad	12548,35
Eesti laenuasutiste kapital	1021,39
Tõnis Nälg'i kapital	3215,07
Tõnis Nälg'i haa-u-korrash. kap.	162,95
* * kapital	22,73
Eesti eide kapital	50,00
Jüri Pariku kapital	2105,77
O. Kallase ja E. Kirotare kap.	185,61
Jaan Tõnissoni abiraha ja puutumata kapital	1417,17
Jaan Naarise mälestusekapital	843,68
Arnold Jürgensi mälestusekapit.	886,13
	39695,18

1) Alljärgnevad aruandelised andmed tohiks pakkuda küllaldaselt huvi, millise lootusega toimetused neile ruumi annab.

Üksikute kapitalide läbikäik üksikasjalikumalt järgneb allpool, kusjuures laenusajaate nimestik on toodud täielikult.

I Üldised summad. 1 nov. 1927. a. oli rahas 4993 kr. 38,43 st., laenudes 15218 kr. 4,97 st., väärtpaberites 1,10 kr., summa 15718 kr. 47,40 st. Tulnud: kingitustena 1950 kr., laenude tagasimaksuna 330,57 kr., protsentidena ja kursi vahena 146 kr. 26, 57 st., kokku 2426 kr. 83,57 st. Läänud: laenu saanud järgmised Tartu Ülik. õpilased: Aksel Langer 40 kr., Arnold Simson 50 kr., Heinrich Sarapuu 40 kr., Georg Säina 40 kr., Robert Rägastik 40 kr., Jaan Parts 50 kr., Marta Soodla 40 kr., Anna Prants 30 kr., Eduard Poom 500 kr., Lina Laurits 50 kr., Tallinna Tehnikumi õpilane O. Klausen 150 kr., Pallase kunstikooli õpilane Alice Jänes 50 kr., Helsingi Ülikoolis edasiõppiv Paul Reim 150 kr., Johanna Steinmann 250 kr., Danzigi tehnika ülikooli üliõpilane Hans Treu 400 kr., Viini ülikooli üliõpilane G. Vilberg 250 kr., Budapesti ülikooli üliõpilane Paula Ilves 200 kr., Lüttichi ülikooli üliõpilane J. Licht 350 kr., kokku 2680 kr., kuludena 82,90 kr., kokku 2762,90 kr. Kustutatud lootuseta laene 500 kr. 50,97 st. Jääb saldona 1. nov. 1928. a.: rahas 163,26 kr., laenudes 17066,97 kr., väärtpaberites 1,10 kr., summa 17231,33 kr.

II Uue aasta korjandus. (Õnnesoovide rahad) 1. nov. 1927. a. oli rahas 33 kr. 61,57 st., väärtpaberites

1,10 kr., laenudes 11288 kr. 61,62 st. summa 11323 kr. 33,19 st. Kogunud on usaldusmeestelt 1928. a. uue aasta õnnesoovide rahana 1383,05 kr., protsentidena ja kursi vahena 70 kr. 20,43 st., laenude tagasimaksuna 385,28 kr., kokku 1838 kr. 53,43 st. Läänud laenudena Tartu Ülikooli üliõpilastele: Marie Johanson 30 kr., Adele Tomson 30 kr., Aleksander Margus 40 kr., Oskar Vares 40 kr., Linda Laurits 30 kr., Veera Teder 30 kr., Linda Siider 30 kr., Boris Taggo 40 kr., Karl Hermlin 90 kr., Alviine Kõök 80 kr., Oskar Pihlak 30 kr., Helmi Püss 30 kr., Emilie Jürgenson 40 kr., Oskar Hütter 30 kr., Alma Selge 30 kr., Alma Arenberg 40 kr., Mihkel Kase 40 kr., Bernhard Sööt 50 kr., Johannes Pervik 50 kr., Johannes Sõra 50 kr., Harald Jänes 50 kr., Salme Kõnigsberg 50 kr., August Pähn 50 kr., Marta Normak 50 kr., Meinart Meius 50 kr., Julie Korp 58 kr., August Palm 50 kr., Mihkel Tooms 50 kr., Roland Kukke 50 kr., Pallase kunstikooli õpilane Amalie Soots 40 kr., Tallinna konservatooriumi õpilane Johannes Liit 80 kr., Riia ülikooli üliõpilane Richard Käbin 200 kr., Danzigi tehnika ülikooli üliõpilane Eduard Roose 100 kr. Antud kogusummas kr. 1700. — Üle kantud J. Naarise ja A. Jürgensi kapitali arvele 127,40 kr. Kustutatud lootuseta võlg 100 kr. 83,62 st.

IV. Tõnis Nälg'i kapital 1. nov. 1927. a. oli rahas 241,51 kr., väärtpaberis 482,12 kr., laenudes 2419,09

ei saa kunagi Akad. Spordiklubiga kaasa minna, kui ta isegi jaksaks kedagi kaasa tõmmata. Üliõpilaskonna enamus on kahtlemata selle vastu, et kehakasvatuse areneks rekordide püüdmise suunas. See lõppude lõpuks muutub sihiks sihi pärast ja võib koguni õigele kehakasvatusele katastroofiliseks saada.

Kehakasvatuse toimkonna ellukutsumisega taheti just võimaldada neile üliõpilastele sportlist tegevust, kes seda vajavad peasjalikult tervishoidlikus mõttes.

Nüüd kus on äkki üles kerkinud sundusliku kehakasvatuse küsimus üliõpilastele, oleks paras aeg ka Edustusel seda küsimust kaaluda. Meie oludes ei ole just nagu kohane sellel alal sundnorme maksuma panna. See tuleb liiga järsku. Enamus üliõpilastest maadleb majanduslike raskustega, iga silmapilk on neil kallis — uus sundnorm toob ärelikult veel uusi raskusi kaela.

Teiselt küljelt vaadates ei ole paljudele üliõpilastele kehakasvatuse tunnid just hädatarvilikud. Siin räägin neist, kes õppetöö vaheaegadel maal alatasa kehalist tööd teevad. Meie oludes tundub see ülearuse raiskamisena, sundida seda tegema, mis inimesele just vajalik ei ole.

On hoopis väärt otsustada selle järele, et üliõpilased spordivõistluste publikuks ei ole nende ükskõiksusest kehakasvatuse vastu. See oleks koguni kahjulikki, sest sport elatakse sääil psüühiliselt läbi ja füüsiliseks tegevuseks, ei jääks energiutki üle.

Üliõpilaskonna Edustus peaks nüüd ajaviitmata kehakultuuri toimkonna looma, kes kokku säeks kavad, kuidas meie paljuilmelist üliõpilasperet spordile organiseerida. Kui avanevad võimalused ruumide ja platside alal, siis kogunevad üliõpilased isenesest vabatahtlikult spordiharjutuste jaoks.

Meie kehakultuuri arendamise alal on senini üks asi hoopis kahe silma vahele jäetud, ka ülikooli kehakasvatuse kavad ei näe seda ette, see on saun. Aga ometi on selle tähtsus kehakultuuri seisukohalt äraarvamata.

Praeguste Tartu saunaolude juures käivad üliõpilased harva saunas, paljud mitte sugugi, ja pesemata keha haisu katsutakse kunstlikult peita. Üliõpilase kehv rahakott ei raatsi kallite saunade peale kulutada. Pigistatakse nimelt säält kust saab ja... sauna peetakse niiviisi luksuseks. Siin tuleks küll kaalumisele võtta küsimus, kas ei saaks kehakasvatuse alale minevaid krediite osalt kasutada saunaolude parandamiseks.

Rääkida huvipuudusest kehakasvatuse vastu siis, kui selleks puuduvad võimalused, on omavoliline. Naiv oleks arvata, et ühe võimalaga on asi lahendatud; laiemat üliõpilashulka see igatahes vastu võtta ei jaks. Kuid ma arvan, kallite

kr., summa 3142,72 kr. Tulnud: laenude tagasimaksuna 162,80 kr., protsentidena ja kursi vahena 213,15 kr., kokku 375,95 kr. Läänud: saanud laenuna Tartu Ülikooli õpilased: Eduard Viirsoo 40 kr., Eduard Viirik 40 kr., Jaan Tohver 50 kr., Kristina Kadak 40 kr., Linda Siider 40 kr., Veera Teder 40 kr., Herman Sirk 50 kr., Boris Taggo 40 kr., kokku 340 kr. Üle kantud Tõnis Nälgi haakorraldamisekapitali arvele 140,80 kr., jääb saldona 1. nov. 1928. a. rahas 136,66 kr., väärtpabereis 482,12 kr., laenudes 2596,29 kr., summa 3215,07 kr.

V. T Nälgi haakorralduslik kapital. 1. nov. 1927. a. oli rahas 18,75 kr. Tulnud: protsentidena 3,40 kr., ülekanadena T. Nälgi kapitali arvelt 140,80 kr., kokku 144,20 kr. Jääb saldona 1. nov. 1928. a. rahas 162,95 kr.

VI. Jüri Pariku kapital. 1. nov. 1927. a. oli rahas 100,83 kr., väärt-paberites 237,50 kr., laenudes 1720 kr., summa 2058,33 kr. Tulnud: laenudetagasimaksuna 550 kr., prots. 47,44 kr., kokku 597,44 kr. Läänud: saanud laenudena Tartu Ülikooli üliõpilased: August Maandi 50 kr., Eduard Viirsoo 40 kr., Aksel Langer 50 kr., Eduard Viirik 50 kr., Ferdinand Kõiv 50 kr., Hugo Kleimeier 40 kr., Arnold Simson 40 kr., Johannes Parts 50 kr., Johannes Sõrra 40 kr., Oskar Vanes 40 kr. Kokku 450

kr. Jääb soldana 1. nov. 1928. a. rahas 248,27 kr., väärtpabereis 237,50 kr., laenudes 1620 kr., summa 2105,77 kr.

VII. Jaan Tõnissoni abiraha. 1. nov. 1927. a. oli rahas 57 kr. 57,12 st. väärtpaberites 500 kr., laenudes 937,06 kr., summa 1494 kr. 63,12 st. Tulnud: laenude tagasimaksuna 15 st., protsentidena ja kursivahena 23 kr. 88 st., kokku 23 kr. 18,88 st. Läänud: saanud laenuna Tartu Ülikooli üliõpilastest: Helene Tamverk 50 kr., Oskar Hütter 30 kr., kokku 80 kr. Kustutatud 100,50 kr. Jääb saldona 1. nov. 1928. a. rahas 76 st., väärt-pabereis 500 kr., laenudes 916,41 kr., summa 1417,17 kr.

VIII. Kapital Jaan Naarise mälestuseks. 1. nov. 1927. a. oli rahas 110 kr. 78,48 st., laenudes 760 kr., summa 870 kr. 78,48 st. Tulnud: ülekanadena õnnesoovide rahade arvelt H. Normaku korjandusest 60 kr., protsentidena 12 kr. 89,52 st., kokku 72 kr. 89,52 st. Läänud: saanud laenuna Tartu Ülikooli üliõpilastest: Mihkel Kask 50 kr., Karl Vägi 50 kr., Aleksander Berg 50 kr., Artur Sukk 30 kr., kokku 180 kr., Kustutatud lootuseta võlgadena 100 kr. Jääb saldona 1. nov. 1928. a. rahas 3,68 kr., laenudes 840 kr., summa 843,63 kr.

IX. Kapital Arnolt Jürgensi mälestuseks. 1. nov. 1927. a. oli rahas 184,48 kr., laenudes 625 kr., sum-

ma 809,48 kr. Tulnud ülekanadena õnnesoovide rahade arvelt H. Normaku ja P. Unger korjandustest 67,40 kr., protsentidena 9,25 kr., kokku 76,65 kr., Läänud: laenuna saanud Tartu Ülikooli õpilastest: Artur Sukk 30 kr., Vladimir Paul 30 kr., Heinrich Saarepuu 40 kr., Tallinna tehnikumi õpilane Aleksander Rehepapp 80 kr., kokku 180 kr. Jääb saldona 1. nov. 1928. a. rahas 81,13 kr., laenudes 805 kr., summa 886,13 kr.

X. O. Kallase ja E. Kirotare kapital. 1. nov. 1927. a. oli rahas 8,32 kr., laenudes 120 kr., summa 128,32 kr. Tulnud: J. Laamanilt O. K. arv. 54,45 kr., protsentidena 2,84 kr., kokku 57,29 kr. Läänud: laenuna saanud Tartu Ülikooli üliõpilane Alfred Tealas 40 kr. Jääb saldona 1. nov. 1928. a. rahas 25,61 kr., laenudes 160 kr., summa 185,61 kr.

Bergmann'i algkapitali, Eesti eide kapitali ja xxx kapitali arvetel ei ole aruande aasta jooksul liikumist olnud. Annetusi on õnnesoovi rahadena mitmesugustelt asutistelt ja isikult sisse tulnud Kr. 470.—

Kokku kõikide kapitalide arvelt on toetuslaenudena aasta jooksul välja antud kogusmasas Kr. 5650.—

„Bergmann'i Abiraha“ valitusse kuulusid 1928. aastal: esimehena K. Parts ja liikmetena: H. Karro, H. Koppel, J. Kõpp, R. Rago, H. Sepp, J. Tõnisson.

võimlate asemel tulekski sport viia värskesse õhku. Talvel on palju kergem, kui ainult lund on ja liuvälju, kuid suvel on praegu tõsine kitsikus: ei ole platse ja ega joosta ja mängida õhus ei saa.

Pääle muu on tarvis luua kehvamate üliõpilaste jaoks spordiabinõude kogud. Kui raamatukogud on võimalikud ja õigustatud, miks siis mitte need? Ega ikka suusata ilma suuskadeta ei saa, uisutada ilma uiskudeta, ten-

nist mängida reketiteta jne.

Tehtagu esialgu sport üliõpilastele võimalikuks, alles siis võib küsimusse tulla sunduslikkude normide määr. Praegu ei ole kõige suurema huvi juures sport laiemale üliõpilaste hulgaile võimalik. Kõige primitiivsemgi kehakasvatuse tuleks praegu üliõpilasele kallid ja kõik, mis kallis, ei paku meie vaesele üliõpilasele „huvi“.

Üliõpilaskonna Edustus ei võis selles asjas käsi puhtaks pesta,

temal on suured kohustused. Praegu on kõige soodsam silmapilk uuesti äratada uinuvad projektid aktide vahelt. Kehakultuuri toimikond saaks palju ära teha nende võimaluste loomiseks, millest eelpool jutt oli.

Võimaluse loomine tekitab huvi ja, kui kord olud lubavad sundusliku sporditegevuse (kui teda ainult siis veel tarvis on), siis ei tule see mitte üliõpilastele enam halva uudisena. **A. M.**

Akadeemilisi teateid.

Ülikooli lõpetajad.

Vastavate teaduskondade lõpetamise puhul omandasid lõpudiplomid järgmised üliõpilased:

Mat.-loodusteaduskonnas: Andreas-Voldemar Rennenkampf (matemaatika), Johan Klein (mag. zool.), Karl Ivask (mag. chem.), Eleonore Erma-Stürmer (mag. chem.).

Õigusteaduskonnas: Aug. Schmidt ja Richard Treufeldt (mõlemad cum laude), Bruno Abrailis, Arnold Bekker, Evald Valfried Essmann, Ferd. Kõiv, Aleks. Kruus, Linda Kuiva, Karl Lindberg, Jaan Kukk, Bernhard Niidu, Olga Desideria Olesk, Juhan Palvadre, Ria Pääro, Eduard Pisuke, Nik. Rõuk, Arnold Sermann, Hendrik Sirepõu, Richard Tiit, Heinrich Tofer, Aleks. Vare, Valter Treumann.

Majandusteadusosakonnas: Boris Bakscht, Ellen Jalakas (Toom), Johannes Joost, Edgar Kigaste, Jaan Konsin, Abraham Kropmann, Rudolf Otenson, Emilie Teär ja Viktor Timma.

Metsaosakonnas: Bernhard Haller ja Hans Kosenkranius (mõlemad cum laude), Georg Janson.

Usuteaduskonnas: Margarete Pöld.

Arstiteaduskonnas: Emil Ever ja Edgar Hamberg (arsti diplomiga). Maa ja linna arsti kutse omandasid Tõnis Bergmann, Andres Gläser, August Niinemann, Hans Pert, Karl Prima, Aleksander Spiegel, Peeter Tats, Aleksander Trusa ja Aleksander Vastaln.

Farmaatsia osakonnas: Helmut Vilde, Alma Tomingas, Karl Pusep, Johannes Vaher, Helmi Rubel, Sergei Redlich (kõik cum laude, õigusega

magister pharmaciae kraadi omandada) ja Erich Stein ning Tõnis Leppik.

Mag. pharm. kraadi vääriliseks tunnistati ülikooli apteegi juhataja magnd. H. Paris, esitatud töö põhjal: „Mõningate Pb-organosoolide stabiilsusest“.

Filosoofiateaduskonnas lõpetas pr. Alice Naelapea (sünd. Ojanson) romaani filoloogia alal peainena ja cum laude approbaturi Eesti ja üldise (maailma) kirjanduse ja rahvaluule approbaturi ulatuses pedagoogika.

August Muuga, kes agronoomia osakonna lõpetanud ning vastava töö „Vesilinnu talu organiseerimiskava“ esitanud, on tunnustatud ülikooli lõpetanuks cum laude.

Tehnilise hariduse korraldamine.

Teatavasti katkestati läinud aastal haridusministeeriumi poolt esitatud Tartu Ülikooli seaduse muutmise seaduse arutamine riigikogus kuni uus valitsus oma seisukoha selles asjas võtab. Muuseas avaldati soovi saada täpsemaid andmeid rahaliste kalkulatsioonide kohta, kui inseneeride ettevalmistust hakata Tartus korraldama järgmiste põhimõtete järele: esialgu vähehaaval avada ehituseosakond ühes kultuuritehnika osakonnaga. Seesugused õppekavad ja laboratooriumid tuleksid ellu kutsuda 1929/30, 1930/31 jne. esimese nelja aasta jooksul, samuti kui paljude nende laboratooriumide soetamine ja ülevalpidamine kulu nõuaks. Selle kohta on neil päevil esitatud Ülikooli Valitsuse poolt vastav memorandum haridusministeeriumile.

Peeter Pöld'i portree. Helsingi kunstinaäitusele.

Prof. P. Pöld'i portree, mis kunstnik P. Raua poolt maalitud ja Ülikooli Nõukogu saalis hoiul, pannakse Helsingis korraldataval kunstinaäitusel välja, milleks ülikool oma loa juba annud.

Maailma-turu küsimus.

Kaubandusteadlastele võivad pakuda algaval semestril erilist huvi mag. geogr. Edg. Kanti loengud maailma turuküsimuse kohta. Mag. Kant annab perspektiive majanduslisest elust enne ja pärast ilmasõda ning püüab näidata, kuidas poliitilised suured sõltuvad majanduslisest asjast. Üksikult käsitletakse Suur-Jaapani, Suur-Vene liidu, Saksa-Austria majandust. Elnimetatud küsimused tulevad loengutes kõne alla semestri keskpaigas, umbes märtsikuul ja nende vastu ei peaks huvi tundma mitte ükski majandusteadlased, vaid eeskätt ka juristid ja ajaloolased, kes viimaste aastate sündmustest tahavad saada läbilõiget.

Ametimuutused.

Ülikooli valitsuse otsusega kinnitati mag. zool. Joh. Klein — zoologia-inst. vanemaks assistendiks, stud. Hans Mühlberg sama inst. noorema assist. k. t. ja stud. zool. Joh. Lepiksaar ning hra G. Sumakov — sama instituudi aj. abijõududeks, mag. chem. A. Laur — anorg.-keemia vanemaks, mag. K. Ivask ja mag. A. Sinka — sama lab. nooremateks assistentideks mag. H. Raudsepp — orgaan.-keem. lab. vanemaks ja J. Põllumann — sama lab. nooremaks assistendiks,

mag. J. Tiganik — füüsikalise keemia lab. aj. abijõuks, dr. phil. J. Koppel — ölikivide uurimise lab. aj. tööjõuks, stud. V. Koern — füüsika instituudi aj. abijõuks, stud. E. Veske ja H. Tudeberg — mat.-inst. aj. abijõududeks, stud. K. Orviku — geoloogia kab. noorema assistendi k. t., stud. E. Piipenbergi — geograafia kab. aj. abijõuks, stud. J. Limberg — met. obs. aj. abijõuks ja hra P. Limberg — tähetorni aj. abijõuks edasi, stud. E. Viirdik — met-sakasvatuse kab. noorema assist. k. t., stud. Olav Undritz loomaarstiteadusk. pat. anatoomia aj. abijõuks, stud. V. Lehtmets ja Gustav Palm-Leiss — sama teadusk. sisehaiguste kliiniku aj. abijõududeks edasi, stud. Oskar Einer — piimaasjanduse lab. aj. noor assist. k. t.

Ametist vabastati loomakasvatuse kabineti noorem assistent August Muuga omal palvel, kes kaitsevähke sundaega teenima läinud.

Ametisse kinnitati sama kabineti juure ajutise abijõuna stud. agr. Arnold Steinberg, arvates 1. veebruarist kuni 1. oktoobrini.

Metsateadlane Paul Reim

Hakkab tuleval poolaastal aj. üle-määralise abijõuna loenguid „Metsatüüpide õpetuse“ üle 1 t. näd. pidama.

Esiloengud matemaatika-loodus-teaduskonnas kevadsemestril:

Eradots. A. Öpik'u dr. phil. nat. esiloeng teemale „Põhja-Eesti jugadesi“ oli 29. jaanuaril kl. 18 geol. aud. Aia t. 46.

Eradots. E. Markus'e, dr. phil. nat. esiloeng teemale „Ameerika Ühendatud Riikide koht puuvillatööstuses“ oli 30. jaanuaril kell 18 geol. aud. Aia t. 46.

Paleoloogilise seltsi sekretär.

Arvesse võttes eradoisent dr. Armin Öpiku teaduslikke töid, valiti tema „Paleoloogilise seltsi“ korrespondendiks. Paleoloogiline selts asub Washingtonis.

Dr. rerum forestalium.

Professor Andrei Mathiesen'ile, kes põllumajandusteaduskonnas avalikul koosolekul 17. novembril oma väite-

kirja „Die Schwerpunktmethode bei der Holzmassenermittlung“ edukalt kaitsnud, on ülikooli valitsus otsustanud välja anda diplomi doctor rerum forestalium kraadi peale.

Anatoomia instituudi ajutine juhataja.

Anatoomia instituudi ajutiseks juhatajaks 31 skp. ametist lahkuva prof. H. Sommeri asemele on ülikooli valitsuse poolt kinnitatud histoloogia õppetooli professor H. Kull.

Ametiaega pikendatud.

Ametiaega pikendati närvikliiniku nooremale assistendile dr. E. Kirschenbergile kahe aasta ja patoloogia instituudi nooremale assistendile dr. Gert-rud Faurele 6 kuu võrra.

Üliõpilaskonna M. S. Segakoor alustab tegevust.

Tegevus algab käesoleval nädalal endise juhi, ülikooli muusikaõpetaja Alfred Karafini juhatusel.

Eelmisel semestril kannatas koori töö produktiivsus tublisti hääleõpetuse puudumise all. Nüüd aga, mil ülikooli valitsuse poolt on ellu kutsutud muusika abiõpetaja (hääleõpetaja) koht, ja algavad loengud harmooniast jne., on loota koori töös palju paremaid tagajärgi.

Selle poolaasta tegevuskavas on ette nähtud kaks kontserti (1 vaimulik, 1 ilmalik) Tartus ja Tallinnas, ning kevadel pikem ehk lühem ringreis välismaile, tahtes nii lähemaid sidemeid luua eeskätt teiste põhjamaade üliõpilaslauljatega.

Muuseum külastab Tartut semestri kestel Läti üliõpilaste lauluselts „Dsiesmuvara“.

Üliõpilaste õppelaen.

Üliõpilaste õppelaenu seaduse eel-nõu oli läinud reedel ülikooli valitsuse koosoleku päevakorras. Küsimuse kohta paluti rektoraati teha ligem ettepanek.

Rohkesti osavõtjaid piimanduse praktikumil.

Põllumajandusteaduskonna juures korraldatud piimanduse praktika tundide arvu otsustas ülikooli valitsus suurendada 24 tunni võrra. Selleks andis põhjust rohke osavõtjate arv.

Ülikooli aruanded

avaldatakse sellekohasel ülikooli valitsuse otsusel edaspidi trükkis ning dekaanidest koosnev komisjon hakkab õppetegevuse aruande kava valmistama.

Üliõpilaskonna põhikiri,

mis ülikooli valitsuse koosolekul kord päevakorras olnud, on otsustatud ettepaneku tegemiseks komisjoni anda, kuhu kuuluvad prorektor prof. H. Koppel ja dekaanid prof. J. Uluots ja H. B. Rahamägi.

Soome stipendiumid Tartu üliõpilastele.

Soome üliõpilasorganisatsioonid on määranud stipendiume Helsingi ülikoolis õppimiseks 2 eesti üliõpilasele, Virve Huik'ile ja Mihkel Tooms'ile, kes ka kohe teele Helsingi asusid.

Peale selle on ühe soome äriettevõtte poolt määratud toetust veel 2 eesti üliõpilasele — Salme Suik'ile ja Erik Laid'ile, hariduse täiendamiseks Helsingi ülikoolis.

Hra Söderström Porvoo linnast annab stipendiumi üliõpilasele Klau-dia Pormeistrile soome kirjanduse õppimiseks.

Stipendiaadid.

Kindral Laidoneri nimelise invaliidide kapitali komitee stipendiaatideks on käesoleval poolaastal kinnitatud stud. jur. V. Aamisepp, H. Koovit, Gustav Adamson, Karl Soonberg, stud. phil. A. Kalmet, stud. math. P. Paulowiit, stud. agr. E. Nõmmera, A. Keremann, B. Kullan ja A. Kristjan ning stud. med. Tamara Laanus.

Õppursõduritele.

Õppursõdureid, kes soovivad oma õppemaksu haridusministeeriumi poolt tasuta lasta ja endid selleks otstarbeks käesoleval poolaastal ülikooli sekretariaadis veel mitte registreerinud ei ole, palutakse kuni 4. veebruarini registreerimisele ilmuda, sest vastasel korral järgneb nende kui õppemaksu mitte õiendanute eksmatrikuleerimine.

Õppursõdurid, kellel on normaal õppeaeg möödunud, võivad soovi järele, mõjuvatel põhjustel, edasiregistreerimise sooviavaldused sekretariaadis kuni 4. veebruarini ära anda.

Vastutav ja peatoimetaja: Ed. Roos. Toimetuse liikmed: A. Marmor, H. Raudsepp.

Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

Trükikoda, Ed. Bergmann, Tartu.

Loomulikult
teete teie kõik oma
vastavad ostud ülituntud

VENNAD LEPP'a
PESU-, MOE- JA PUDU'ARIST
KAUBAHOOV NR. 2,

Kus valik rikkalik.

Hinnad mõõdukad.

VÄRSKE JA LÕBUS MEELEOLU

tudengite organisatsioonide peoõhtutel ja olengutel on ainult
siis, kui nende laual ei puudu

E. T. K.

» **SÕSTRA- JA ÕUNAVEINID** «

ning maitsvad suupisted:

E. T. K. kilud ja E. T. K. sprotid.

Oma headuse poolest on need kaubad saanud
kõikide üldtunnustuse. **NÕUDKE IGALT POOLT.**

★

Pealadu: E. T. K.

Tallinn, Lai t. 39/41.

(Eesti Tarvitajate Keskühisus.)

Haruladu Tartus, Maarjamõisa tänav nr. 21.

IGÄ ÜLIÕPILANE,

Kes hääst ja hinnaväärilisest veinist lugu peab, nõuab

Tallinna Marjaveini Tehase

V E I N E :

PORTVEIN	- - - -	Kr. 2.40
MADEIRA	- - - -	„ 2.40
TOKAYER	- - - -	„ 2.40
VALGE VEIN	- - - -	„ 1.85
PUNANE MAGUS	- - - -	„ 1.50
MARJA VEIN	- - - -	„ 1.50
KIRIKU VEIN	- - - -	„ 1.50

Veinid on saadaval kõigis paremates veinikauplustes.

Tallinna Marjaveini Tehas

Tallinn, Vaimu 1

Telefon 6:19

Kaub.-Tööstus Aktsia-Selts „KREENBALT“

Tallinn, S.-Karja 13, pstk. 346. Telegr. adr. „Kreenbalt“, Tallinn.
Telefonid: 2-41, 24-66, 31-58 ja 31-02.

Järgmiste kodumaa tekstiilvabrikute müügikeskkoht ja pealadu:
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufakt. O.-ü.
Balti Puuvilla Ketr.- ja Kudumisevabriku A.-s.
Sindi Kalevivabr. Ühis. end. Wöhrmann ja Poeg.
Eesti Niidi vabriku ühisuse.

Kõikide ülevalnimetatud vabrikute saaduste en-gros müük, nimelt:
igasugused puuvilla riided, pleekimata, pleegitud, värvitud, trükitud, merseriseeritud, lõngad, puuvillane vatt jne.
Härrade ja daamide palitute, kostüümide, ülikondade riided, tekid, rätikud, villane vatt jne. Kõik sordid õmblusniiti: valge, must, värviline.

Moodsad mööblid, mis
Teid rahuldavad

soovitame omast laost:

magamistoa-
söögitoa-
kabineti-
saali-
nahk-

mööbleid

Palume külastada meie ladu
vabriku juures.

Soodsad järelmaksu tingimused.

Mööblivabrik

A.-S. „MASSOPRODUKT“

Tallinn, S. Tartu mnt. 61-d.

Telefon 18-96.

Kondiitri äri ja kohvik

H. FEISHNER

TALLINN,

Harju 45, telefon 19-50.

Kellakauplus ja parandustöökoda

J. VÄRK Promenadi t.
nr. 9.

Soovitab:

paremate Schweitsi vabrikute seina-, laua-
ja käekellasid; kella õige käigu kui ka headuse eest
täielik vastutus. Paranduseks võetakse kõikisugu aja-
näitajad kellad, kuld ja hõbe parandusiõöd ja
tellimised. Töö tehakse asjatundlikult, hästi ja
odavasti.

A./S.

A. Einpaul.

Tallinn, Siimoni t. 19.
Tel. 22-24; 34-49 ja 8-43.

*

Eriala:

Või kanamunade ja kaseiini
eksport.

Piimaäri ja meierei.

Ladus: meiereitarbed, nagu võit-
tünnid, sool, pergament, võivärv,
kaltuurhape, piimaveo kannud ja m.
Ilmakuulsa Hollandi taimevõi tehas
„Van den Bergh's Fabriken“ ainu-
esindaja Eestis.

Ladus alati võistlemata häduses
taimevõi „Sanella“ ja rasv
„Alma-Fett“.

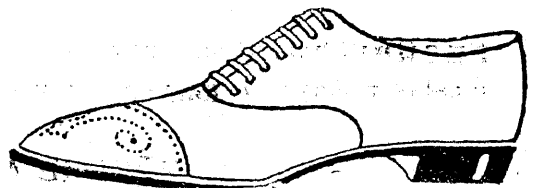
Café MARCELLE

Tallinnas. Telefon 30-50.

Üliõpilaste koonduskoht.
Igapäev Five o'clock tea.
Mängib The Rolf's Band.
Õhtuti Kabaree ja tants.

Saapatööstus ja -kauplus

A. JOSSET,
asut. 1895. a. :: Tartus, Küüni t. 4.

Soovitab jalanõusid kõrges headuses ning täie-
liku vastutusega töö eest.

Raadio

Soovitam suures valikus:

Raadio aparate.
detektoreid.
valjuhääldajaid.
peatelefone.
akumulaatoreid.
anoodpatareisid.

ja kõiki raadio tarbeid.

A. Hausenberg.

Tartus, Suurturg 5.

Kõnnetraat 6-61.

TARTU ÜHISPANK

TARTUS, Rüütli tänav 4, telefon 141.

Asutatud 1921. a.

Annab laenusid
mitmesuguste kindlustuste vastu.

Võtab raha hoiule
ja maksab kuni 11% aastas.

Võtab sissenõudmiseks
veksleid, veokirju ja
muid dokumente.

Saadab tasuta raha
igasse kodumaa linna ja alevisse
ja
toimetab kõiki panga operatsioone.

Juhatus.

OSKAR KILGAS'e

trikoo- pitsi- ja sukavabrik

Tallinn, Püri tän. 3

Telefon 2-23.

Valmistab:

Trikoopesu

Siidi pesu

Laste lülikondi

Supelülükondi

Sportülükondi

Siidisukke

Floorsukke

Villaseid sukke

Laste sukke

Meesterahva sokke

PESUPITSE: (Klõppel) Vene, broderii ja gipitür. AINUKENE sellelaadiline suur-
tõöstus EESTIS. / Kaubad vabriku märgiga varustatult saadaval igal pool üle maa,

NÕUDKE AINULT MEIE KAUPU.

EESTI KOMMERTS PANK

Peapank: Tallinn, S.-Karja tän. 7.

Osakonnad: Tartu, Viljandi, Pärnu, Valga, Petseri, Narva ja Haapsalu.

Telefonid: peapangas	{	1-57	panga keskjaam: 6-13
juhatus		9-89	9-86
		22-09	15-07
			19-03
			19-62
			29-61

Telegraafi aadress: „KOMPA“.

Sissemakstud põhikapital kr. 1.400.000.—

Võtab raha hoiule

Annab laenusid vekslite, obligatsioonide ja mitmesuguste väärtuste kindlustusel:

Ostab, ja müüb välisraha ja tshekke, Eesti Hüpoteegipanga pantlehti, Eesti 1927. a. välislaenu pabereid;

Saadab raha teistesse linnadesse kodu- ja välismaal.

Toimetab kõiksugu pangaoperatsioone.

Korrespondendid kõigis kodumaa linnades, alevites ja tähtsamates välismaa linnades.

Kiire pangatalitus.

PANGA JUHATUS.

A. PÄÄSUKKE

Raha

on kõige vähem üliõpilasel.

See

*manitseb ostude suhtes kokkuhoiule ka
pistasjade.*

Teie,

üliõpilased, ostate

Kraesid

*kõrges väärtuses kõige odavamalt kõigile
tuntud ärist*

Pesu-, moe- ja puduári

Promenadi 2. Tel. 5-55